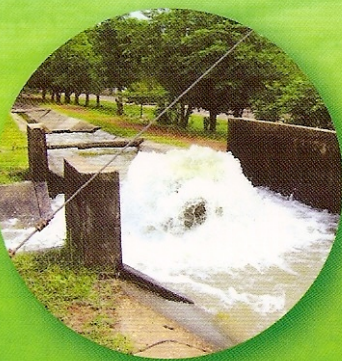

รายงานการติดตาม

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำท่าอินเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดสกลนคร-นครพนม

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
สิงหาคม 2552

คำนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริ เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2535 สรุปความว่า ให้พิจารณาวางโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ จังหวัดสกลนคร-นครพนม เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรบริเวณสองฝั่งของลำน้ำก่ำที่มักจะประสบปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน และขาดแคลนน้ำใช้สำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ต่อมาได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2542 สรุปความว่า ให้พิจารณาดำเนินการก่อสร้างประตูระบายน้ำเล็ก ๆ โดยลดขนาดความสูงของประตูระบายน้ำลงมา แล้วเจรจากับราษฎรที่ครอบครองพื้นที่ถูกน้ำท่วม และให้กักเก็บน้ำในร่องน้ำแล้วให้ราษฎรสูบน้ำไปใช้เอง

จุดเริ่มต้นของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ ได้รับการสนองพระราชดำริ โดยมีสำนักงาน กปร. เป็นแกนกลางในการประสานการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำก่ำใน 3 กิจกรรมหลัก ได้แก่ หน่วยงานกรมชลประทานได้ทำการปรับปรุงหนองบึงแล้วเสร็จ 13 แห่ง กักน้ำได้ 11,630,000 ลูกบาศก์เมตร การก่อสร้างประตูระบายน้ำ 7 แห่ง ปัจจุบันก่อสร้างแล้วเสร็จ 5 แห่ง ได้แก่ ปตร. บ้านหนองบึง ปตร. บ้านนาขาม ปตร. บ้านนาคู ปตร. บ้านดับเต่า ปตร. บ้านนาบัว และอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง 2 แห่ง ได้แก่ ปตร. ห้วยแคน และปตร. น้ำก่ำตอนล่าง กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้ดำเนินงานก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมคลองส่งน้ำแล้วเสร็จ 24 แห่ง แบ่งเป็นสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากลำน้ำก่ำ 20 แห่ง และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากลำน้ำบัง 4 แห่ง ซึ่งการดำเนินงานจนถึงขณะนี้สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าได้มีการถ่ายโอนความรับผิดชอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบดำเนินการสนับสนุนงบประมาณการบำรุงรักษา และค่าสูบน้ำด้วยกระแสไฟฟ้าตามภารกิจแก่ชุมชน

การดำเนินงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ ตั้งแต่ปี 2535 ถึงปัจจุบัน ได้มีการขยายผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำนักงาน กปร. โดยกลุ่มติดตามประเมินผลร่วมกับกลุ่มประสานงานโครงการพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เห็นสมควรให้มีการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อทราบถึงผลที่ได้รับจากการพัฒนา และนำผลการศึกษามาประกอบการวางแผนการบริหารจัดการการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง พร้อมกันนี้ สำนักงาน กปร. ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่และประชาชนในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ ต่อไป

กลุ่มติดตามประเมินผล

สำนักงาน กปร.

สิงหาคม 2552

บทสรุปผู้บริหาร

การติดตามผลโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอ้นเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นความร่วมมือระหว่างกลุ่มติดตามประเมินผล (กตผ.) และกลุ่มประสานงานโครงการพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กปอ.) โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงานเจาะลึกถึงสภาพปัญหา อุปสรรค และให้ข้อเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานสนองพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริสรุปความว่า ให้พิจารณาวางแผนโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอ้น จังหวัดสกลนคร-นครพนม เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรบริเวณสองฝั่งของลำน้ำก้ำอ้นที่มีภาวะประสบปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน และขาดแคลนน้ำใช้สำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

ต่อมาวันที่ 22 มิถุนายน 2542 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมสรุปความว่า ให้พิจารณาดำเนินการก่อสร้างประตูระบายน้ำเล็ก ๆ โดยลดขนาดความสูงของประตูระบายน้ำลงมาแล้วเจรจากับราษฎรที่ครอบครองพื้นที่ถูกน้ำท่วม และให้กักเก็บน้ำในร่องน้ำแล้วให้ราษฎรสูบน้ำไปใช้เอง

สำหรับวัตถุประสงค์ของการติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอ้น เพื่อติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอ้น การพัฒนาหนองบึงขนาดใหญ่ การก่อสร้างประตูระบายน้ำ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และระบบคลองส่งน้ำ และเพื่อติดตามแนวทางการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำก้ำอ้น

พื้นที่รับประโยชน์ในเขตโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอ้น ประกอบด้วย โครงการก่อสร้างและพัฒนาในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำก้ำอ้น และกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งปัจจุบันพบจำนวนกลุ่มผู้ใช้น้ำ ที่ได้ดำเนินการจัดตั้งแล้ว จำนวน 141 กลุ่ม จำแนกตามสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า (24 สถานี) โดยเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำพื้นฐาน จำนวน 5 สถานี และกลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำ จำนวน 3 สถานี

ผลการศึกษาปรากฏรายละเอียดดังนี้

1. ผลการติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอ้น

1.1 ดำเนินการปรับปรุงหนองบึงแล้วเสร็จ 13 แห่ง (จากเป้าหมาย 15 แห่ง) เก็บกักน้ำได้ 11,630,000 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะใช้เป็นแก้มลิงสำหรับเก็บกักน้ำจากลำน้ำก้ำอ้นที่มีปริมาณมากในช่วงฤดูฝนเพื่อสำรองไว้ใช้ในฤดูแล้ง

1.2 ก่อสร้างประตูระบายน้ำแล้วเสร็จและรับมาบำรุงรักษาแล้ว 5 แห่ง ได้แก่ ปตร.บ้านหนองบึง ปตร. บ้านนาขาม ปตร. บ้านนาคู ปตร. บ้านดับเต่า ปตร. บ้านนาบัว และอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง 2 แห่ง ได้แก่ ปตร. ห้วยแคน และปตร. น้ำก้ำตอนล่าง

- 1.3 ก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมคลองส่งน้ำแล้วเสร็จ 24 แห่ง จำแนกเป็น
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากลำน้ำเก่า 20 แห่ง
  - สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากลำน้ำบัง 4 แห่ง

2. ผลการติดตามการดำเนินงานสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และระบบคลองส่งน้ำ

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและระบบคลองส่งน้ำในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเก่าฯ จำนวน 24 สถานี มีรายละเอียดประกอบด้วย

2.1 เครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

เครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เป็นเครื่องสูบน้ำขนาดแรงม้าแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นที่ส่งน้ำ โดยเฉลี่ยหนึ่งหมู่บ้านจะมีเครื่องสูบน้ำ จำนวน 1 เครื่อง ปัจจุบันเครื่องสูบน้ำส่วนใหญ่อยู่ในสภาพใช้งานได้

2.2 แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำ

แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำเป็นแพที่ทำจากวัสดุที่เป็นเหล็ก มีท่อนลอยน้ำอยู่ด้านล่างเพื่อการทรงตัวของแพ พร้อมกับมีลวดสลิงในการยึดแพให้อยู่กับที่ ปัจจุบันพบสภาพแพเป็นสนิม บางจุดเป็นรอยแตก ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนแพใหม่

2.3 ท่อส่งน้ำ

ท่อส่งน้ำเชื่อมต่อกับเครื่องสูบน้ำเพื่อส่งน้ำไปยังบ่อพักน้ำก่อนเข้าระบบคลองตาดคอนกรีต ท่อส่งน้ำที่เชื่อมต่อกับเครื่องสูบน้ำจะมีหลายระดับ โดยจะปรับขึ้น-ลงตามระดับของน้ำในแม่น้ำเพื่อป้องกันไม่ให้แพล่ม ท่อส่งน้ำทั่วไปมีความยาวเฉลี่ย 500-700 เมตร ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสภาพใช้งานได้ แม้บางสถานีจะมีปัญหาท่อส่งน้ำรั่วซึมบ้าง

2.4 คุ้มครองระบบไฟฟ้า

พนักงานประจำสถานีเป็นผู้รับผิดชอบดูแลคุ้มครองการเปิด-ปิดเครื่องสูบน้ำพร้อมระบบมิเตอร์ ปัจจุบันอยู่ในสภาพเก่าแต่ยังใช้งานได้ ทั้งนี้ หากผู้ควบคุมระบบไฟฟ้าใช้การไม่ได้ พนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะแจ้งเรื่องไปยัง อบต. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าจังหวัดนครพนม เข้ามาดำเนินการแก้ไข เนื่องจากผู้ควบคุมระบบไฟฟ้ามีการทำงานที่ซับซ้อน

2.5 ระบบคลองตาดคอนกรีต

คลองตาดคอนกรีตมีความยาวเฉลี่ย 2,000-3,000 เมตร ทำการรับน้ำจากบ่อพักน้ำเพื่อส่งต่อไปยังพื้นที่การเกษตรผ่านท่อส่งน้ำเข้านา (Farm Turn Out) ซึ่งภาษาที่เกษตรกรในพื้นที่เรียกคือ “หัวหมู” โดยจะตั้งกระจายอยู่หลายจุดตามแนวคลองส่งน้ำและพื้นที่รับประโยชน์ เมื่อเกษตรกรต้องการใช้น้ำ จะทำการเปิดท่อส่งน้ำเข้านา หรือ “หัวหมู” ให้น้ำเข้าแปลงนา โดยผลจากการติดตามพบว่าเกษตรกรนำน้ำ

เข้าแปลงนาด้วยวิธีที่แตกต่างกัน เช่น การรับน้ำจากคลองไส้ไก่ การรับน้ำจากท่อส่งน้ำที่ฝังอยู่ใต้ดิน การรับน้ำด้วยวิธีการปล่อยให้น้ำไหลผ่านจากนาด้านหน้าส่งต่อไปยังด้านท้าย สำหรับสภาพของระบบคลองลาดคอนกรีตในปัจจุบันพบว่าส่วนใหญ่ชำรุด บานกั้นน้ำแตก มีวัชพืชขึ้นปกคลุมบริเวณแนวคลองส่งน้ำ และคลองส่งน้ำเกิดการทรุดตัวในบางช่วง ซึ่งปัญหาดังกล่าวล้วนส่งผลให้ประสิทธิภาพในการส่งน้ำลดลง

2.6 ประตูน้ำ (Gate Valve)

ประตูน้ำ มีลักษณะเป็นหัวจ่ายน้ำ 2 หัว ด้านซ้าย-ขวา มีขนาดหน้ากว้าง 2-4 นิ้ว ขึ้นอยู่กับพื้นที่รับประโยชน์ ด้านบนมีวาล์วหมุนสำหรับควบคุมการเปิด-ปิด เป็นจุดจ่ายน้ำที่ตั้งขึ้นเพื่อส่งน้ำให้กับพื้นที่การเกษตรที่อยู่ห่างจากแนวคลองลาดคอนกรีต โดยพบประตูน้ำจำนวน 3-4 จุดต่อหมู่บ้าน ซึ่งประตูน้ำจะรับน้ำจากระบบท่อส่งน้ำและปล่อยน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรโดยตรง ทั้งนี้ ผลจากการติดตามพบว่าประตูน้ำมีปัญหาชำรุด ใช้การไม่ได้ วาล์วหมุนสำหรับควบคุมการเปิด-ปิดหาย ทำให้ใช้การไม่ได้เต็มประสิทธิภาพหรือใช้การไม่ได้เลย

3. ผลการติดตามด้านการบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำ

การบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ามี 2 ลักษณะ คือ กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิม ที่จัดตั้งขึ้นโดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (พพ. เดิม) เมื่อติดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการฟื้นฟูโดยกรมชลประทาน ซึ่งมีการบริหารกลุ่มแตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิม

เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ดำเนินการจัดตั้งโดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งมีการสนับสนุนเงินกองทุนประจำกลุ่ม ทั้งนี้กลุ่มผู้ใช้น้ำมีแนวทางการบริหารจัดการและจัดสรรน้ำตามมติของกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นการรวมกลุ่มตั้งแต่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ และยังไม่ได้รับการปรับปรุงกลุ่ม โดยเฉลี่ยกลุ่มได้ดำเนินการมาแล้ว 8-9 ปี
2. อัตราการใช้ น้ำ เหมาะจ่ายคิดเป็นรายชั่วโมงขึ้นอยู่กับมติของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
3. การเก็บค่าสูบน้ำขึ้นอยู่กับมติของกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเก็บหลังฤดูเพาะปลูก โดยพนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้รวบรวมและนำเงินส่งให้แก่ อบต.
4. การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - เน้นการร่วมประชุมกรณีที่เกิดปัญหา
  - เน้นกิจกรรมขุดลอกคูคลอง ขุดตะกอน ในระบบคลองส่งน้ำ โดยจะดำเนินการก่อนเริ่มฤดูเพาะปลูก
5. บทลงโทษขึ้นอยู่กับมติของกลุ่ม เช่น หากพบการลักน้ำจะยุติการส่งน้ำให้ผู้ทะเลเมิด หรือให้รับผิดชอบเป็นจำนวนเงินที่ใช้น้ำไป

6. ลักษณะการใช้น้ำ

- สมาชิกที่ต้องการใช้น้ำส่วนใหญ่จะไปลงชื่อขอใช้น้ำกับประธานกลุ่มหรือพนักงานประจำสถานี เพื่อจัดรอบเวรการจ่ายน้ำ โดยพนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะดำเนินการเปิด-ปิดน้ำ

- การได้รับประโยชน์จากน้ำจะเน้นเฉพาะผู้ที่มีพื้นที่อยู่ติดระบบส่งน้ำเท่านั้น พื้นที่ที่ไกลระบบส่งน้ำจะประสบปัญหาการใช้น้ำ เนื่องจากยังไม่มีการจัดการการใช้น้ำร่วมกันอย่างเป็นระบบ

7. การเก็บเงิน

- การเก็บเงินขึ้นอยู่กับมติของกลุ่มว่าจะจ่ายเป็นรายเดือน หรือสิ้นสุดฤดูเพาะปลูก

- ผู้รับผิดชอบการเก็บค่าสูบน้ำขึ้นอยู่กับมติของกลุ่มว่าจะให้ประธานกลุ่มหรือพนักงานประจำสถานีสูบน้ำเป็นผู้รวบรวมและนำส่งให้แก่ อบต.

3.2 กลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการฟื้นฟู

เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการฟื้นฟูจากฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำท่าเสา กรมชลประทาน โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำ ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ปัจจุบันได้ดำเนินการฟื้นฟูแล้ว 8 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำ (เกิดจากการรวมกลุ่มพื้นฐานหลายกลุ่มที่ผ่านการดำเนินกิจกรรมกลุ่มมาแล้ว 2-3 ปี) จำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มพื้นฐาน จำนวน 5 กลุ่ม ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำดังต่อไปนี้

1. เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการฟื้นฟูจากกรมชลประทาน ตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน

2. มีการสำรวจพื้นที่รับประโยชน์จริง และรวบรวมสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นอย่างเป็นระบบ

3. มีการคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 2 ปี เพื่อให้มีการคัดเลือกใหม่

4. การเก็บค่าใช้น้ำ

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับอัตราการใช้น้ำ และการเก็บค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกแรกเข้า เพื่อนำมาเป็นเงินกองทุนสำรองของกลุ่ม

- ค่าใช้น้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำจะดำเนินการจัดเก็บในอัตราเหมาจ่ายคิดเป็นชั่วโมงขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละกลุ่ม

- การเก็บเงินขึ้นอยู่กับมติของกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยส่วนใหญ่จะเรียกเก็บเงินเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลผลิต

5. การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มปีละ 1 ครั้ง
- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการขุดลอกคลอง ทำความสะอาดแนว

คลองส่งน้ำ และหากสมาชิกท่านใดไม่สามารถร่วมดำเนินการได้ จะเสียสละเงิน เพื่อสมทบทุนค่าน้ำดื่ม ค่าน้ำแข็ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวทางของแต่ละกลุ่ม

6. กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการกำหนด กฎ กติกาการใช้น้ำร่วมกันอย่างเป็นระบบ
- วิธีการขอใช้น้ำ สมาชิกที่มีความต้องการใช้น้ำ จะมาลงชื่อ เวลาและจำนวนชั่วโมงที่ต้องการกับประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำล่วงหน้า 1 วัน
- การจัดเก็บค่าสูบน้ำ พนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้คิดค่าสูบน้ำ โดยรวบรวมจากรายชื่อของสมาชิกที่ขอใช้น้ำ

7. บทลงโทษ

- หากสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำติดค้างค่าสูบน้ำ พนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะไม่เปิดให้ใช้น้ำในครั้งต่อไป
- หากเกิดกรณีการลักน้ำสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำจะใช้มาตรการลงโทษผ่านความเห็นชอบจากมติของกลุ่ม เช่น ให้ผู้ที่ละเมิดรับผิดชอบค่าสูบน้ำของวันนั้นทั้งหมด โดยผู้ใช้น้ำรายอื่น ๆ ไม่ต้องเสียค่าสูบน้ำ แต่ได้รับน้ำตามปกติ

8. เงินกองทุน

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีเงินกองทุนประจำกลุ่ม ซึ่งเป็นเงินที่ได้รับจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (พพ. เดิม) เพื่อนำมาบริหารจัดการอย่างเต็มประสิทธิภาพ ปัจจุบันสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้นำเงินกองทุนมาจัดสรรเพื่อประโยชน์ของกลุ่มเพิ่มขึ้น โดยจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กองทุนปุ๋ย กองทุนเงิน และอื่น ๆ

4. ปัญหา

4.1 ด้านกายภาพ

1. เครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้ามีสภาพเก่า พบปัญหาชำรุดบ่อย
2. ท่อส่งน้ำมีการรั่วซึม ส่งผลให้แรงดันน้ำลดลง ไม่สามารถส่งน้ำได้เต็มประสิทธิภาพ
3. แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำเก่าและเป็นสนิม ในฤดูน้ำหลากความเขี้ยวของน้ำอาจส่งผลต่อแพ และทำให้เครื่องสูบน้ำเสียหายได้
4. ระบบส่งน้ำที่เป็นคลองตาดคอนกรีตชำรุด บานระบายน้ำแตก พบปัญหาดินทรุดตัวส่งผลให้การส่งน้ำไม่ได้ผลเท่าที่ควร

5. ท่อส่งน้ำเข้านา “หัวหมู” และประตูน้ำ “คาราบาว” ในส่วนของหัวหมูนวาส์ เพื่อเปิด-ปิด ถูกลอดออกไปขาย เนื่องจากเป็นวัสดุที่ทำจากแผ่นเหล็ก

4.2 ด้านการบริหารจัดการ

1. กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิมต้องการให้ดำเนินการฟื้นฟูกลุ่มขึ้นมาใหม่ เพื่อให้การจัดสรรน้ำเป็นระบบ เนื่องจากปัจจุบันมีพื้นที่รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจำนวนมาก
2. กลุ่มผู้ใช้น้ำขาดเงินทุนสนับสนุนให้การดำเนินงานของกลุ่มมีความเข้มแข็ง
3. ประสบปัญหาการลักขโมยน้ำในบางพื้นที่
4. สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำบางพื้นที่ต้องการให้ปรับลดอัตราค่าสูบน้ำ เนื่องจากประสบปัญหาค่าสูบน้ำแพง
5. พนักงานประจำสถานีสูบน้ำรุ่นใหม่ขาดความรู้เรื่องการดูแลรักษาอุปกรณ์ของสถานีสูบน้ำในเบื้องต้น เนื่องจากได้รับตำแหน่งสืบทอดมาจากบิดา

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ด้านกายภาพ

1. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. และศูนย์สูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า จังหวัดนครพนม ควรเข้ามาตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องสูบน้ำ ผู้ควบคุมระบบไฟฟ้าเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง
2. ควรขยายพื้นที่ทำระบบส่งน้ำเพิ่มเติม ทั้งคลองลาดคอนกรีต/คลองไส้ไก่ และประตูน้ำ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตรมากขึ้น
3. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าดำเนินการซ่อมแซมระบบส่งน้ำที่ชำรุดเสียหาย ให้ใช้การได้ตามปกติ

5.2 ด้านการบริหารจัดการ

1. กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิมควรได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ เพื่อให้การบริหารจัดการการใช้น้ำเป็นระบบ และช่วยลดปัญหาความขัดแย้งจากการใช้น้ำ โดยพบว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ที่ควรจะได้รับ การฟื้นฟูในระยะต่อไป คือ กลุ่มผู้ใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองแคน-ยอดขาด สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านสามแยก สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคำพิ์ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านก้านเหลือง สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านฝั่งแดง ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มจะเข้มแข็งได้ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- การเป็นองค์กร ซึ่งจะอยู่ในลักษณะหนึ่งลักษณะใดก็ได้ เช่น เป็นกลุ่ม
พื้นฐาน กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำ หรือสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ

- การรวบรวมสมาชิกกลุ่มที่ต้องการใช้ประโยชน์จากน้ำ

- การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ กรมชลประทานได้วางแผนการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำให้ครบ 24 สถานี ภายใน
ปี 2555 โดยขณะนี้ดำเนินการไปแล้ว 8 กลุ่ม เนื่องจากกระบวนการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำสามารถดำเนินการได้
ปีละไม่เกิน 5 สถานี เพราะประสบปัญหาบุคลากรมีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ กระบวนการสร้างกลุ่มให้เกิด
ความยั่งยืนต้องใช้เวลา

2. สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำควรได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
กลุ่มผู้ใช้น้ำที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการกลุ่มต่อไป

3. ควรให้เกษตรกรในพื้นที่ได้อบรมความรู้ด้านการประกอบอาชีพเพิ่มเติม
เนื่องจากปัจจุบันได้ใช้น้ำในช่วงฤดูแล้ง ทำให้สามารถเพาะปลูกพืชได้หลากหลายชนิดยิ่งขึ้น เกษตรกรจึง
ต้องการความรู้เรื่องการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำเกษตร

4. พนักงานประจำสถานีสูบน้ำทุกคนควรได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการดูแล
รักษาอุปกรณ์ในเบื้องต้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจระบบการทำงานของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า
และสามารถซ่อมบำรุงอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายอย่างง่าย ๆ ได้

บทที่ 1

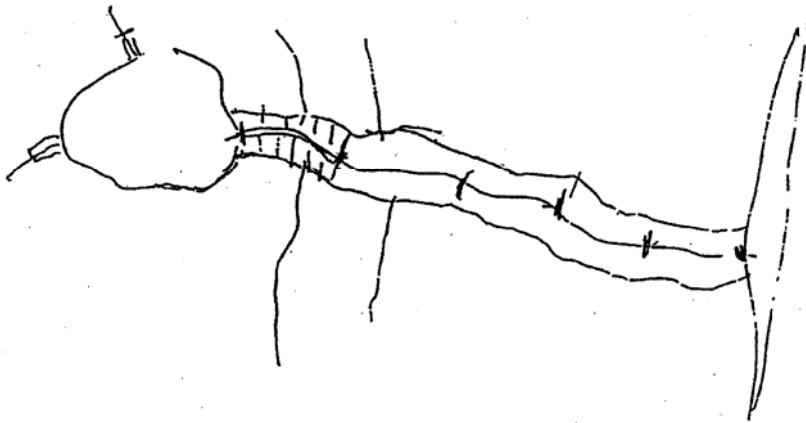
บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชดำริให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำก่ำ ดังนี้

เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระราชดำริสรุปความว่า ให้พิจารณาวางโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ จังหวัดสกลนคร-นครพนม เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรบริเวณสองฝั่งของลำน้ำก่ำที่มักจะประสบปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน และขาดแคลนน้ำใช้สำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

ต่อมาวันที่ 22 มิถุนายน 2542 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระราชดำริเพิ่มเติมสรุปความว่า ให้พิจารณาดำเนินการก่อสร้างประตูระบายน้ำเล็ก ๆ โดยลดขนาดความสูงของประตูระบายน้ำลงมา แล้วเจรจากับราษฎรที่ครอบครองพื้นที่ถูกน้ำท่วม และให้กักเก็บน้ำในร่องน้ำแล้วให้ราษฎรสูบน้ำไปใช้เอง

ภาพยึกยือ : ร่างเค้าโครงพระราชทาน

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ จังหวัดสกลนคร-นครพนม

ทรงวาดบนเครื่องบินพระที่นั่ง

จากการติดตามผลโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำฯ ระหว่างวันที่ 15-19 มิถุนายน 2552 โดยความร่วมมือระหว่างกลุ่มติดตามประเมินผล (กตผ.) ร่วมกับกลุ่มประสานงานโครงการพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กปอ.) ได้ดำเนินการติดตามผลโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำฯ รวม 3 กิจกรรม ได้แก่ การพัฒนาหนองบึงขนาดใหญ่ การก่อสร้างประตูระบายน้ำ และการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและระบบคลองส่งน้ำ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาหนองบึงขนาดใหญ่ และการก่อสร้างประตูระบายน้ำ
- 2.2 เพื่อติดตามผลการดำเนินงานก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และระบบคลองส่งน้ำ
- 2.3 เพื่อติดตามแนวทางการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำฯ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ทราบผลการดำเนินงานพัฒนาหนองบึงขนาดใหญ่
- 3.2 ทราบผลการดำเนินงานก่อสร้างประตูระบายน้ำ
- 3.3 ทราบผลการดำเนินงานสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และระบบคลองส่งน้ำ
- 3.4 ทราบแนวทางการบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
- 3.5 นำผลที่ได้รับรวมทั้งข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา

พื้นที่รับประโยชน์ในเขตโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำฯ จังหวัดสกลนคร-นครพนม ประกอบด้วย การศึกษาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- การดำเนินงานพัฒนาหนองบึงขนาดใหญ่ จำนวน 15 แห่ง
- การดำเนินงานก่อสร้างประตูระบายน้ำ จำนวน 7 แห่ง
- การดำเนินงานสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 24 แห่ง ระบบคลองส่งน้ำ และกิจกรรมของกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ตั้งอยู่ในเขตโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำฯ

บทที่ 2

ผลการติดตามการดำเนินงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. การพัฒนาหนองบึงขนาดใหญ่ จำนวน 15 แห่ง ซึ่งจะเป็นแก้มลิงสำหรับเก็บกักน้ำจากลำน้ำก่ำที่มีปริมาณมากในช่วงฤดูฝน สำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง ปัจจุบันดำเนินการปรับปรุงหนองบึงแล้วเสร็จ 13 แห่ง เก็บกักน้ำได้ 11,630,000 ลูกบาศก์เมตร โดยหนองบึงที่ขุดลอกแล้วเสร็จ สามารถเป็นแก้มลิงสำหรับเก็บกักน้ำในฤดูน้ำหลาก เพื่อเป็นน้ำสำรองไว้ใช้อุปโภค-บริโภคในพื้นที่บริเวณสองฝั่งลำน้ำก่ำตั้งแต่อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร และกิ่งอำเภอวังยาง อำเภอนาแก อำเภอปลาปาก อำเภอเรณูนคร อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

2. การก่อสร้างประตูระบายน้ำ 7 แห่ง ได้แก่ ประตูระบายน้ำบ้านหนองบึง ประตูระบายน้ำบ้านนาขาม ประตูระบายน้ำบ้านนาคู่ ประตูระบายน้ำบ้านดับเต่า ประตูระบายน้ำบ้านนาบัว ประตูระบายน้ำน้ำก่ำตอนล่าง และประตูระบายน้ำห้วยแคน ทั้งนี้ประตูระบายน้ำที่ก่อสร้างเสร็จได้ช่วยบรรเทาอุทกภัยที่เกิดจากปริมาณน้ำที่มีมากในฤดูฝน โดยระบายน้ำลงสู่ลำน้ำก่ำตอนล่าง เพื่อระบายออกสู่อ่าวไทยในขณะเดียวกันได้ทำหน้าที่เก็บกักน้ำไว้ในลำน้ำเพื่อใช้ทำการเกษตรในฤดูแล้ง

2.1 ประตูระบายน้ำบ้านหนองบึง เก็บกักน้ำได้ 1,870,000 ลูกบาศก์เมตร สนับสนุนพื้นที่การเกษตร 18,800 ไร่

2.2 ประตูระบายน้ำบ้านนาขาม เก็บกักน้ำได้ 3,100,000 ลูกบาศก์เมตร สันับสนุนพื้นที่การเกษตร 14,800 ไร่

2.3 ประตูระบายน้ำบ้านนาคู๋ เก็บกักน้ำได้ 8,750,000 ลูกบาศก์เมตร สันสนับสนุนพื้นที่การเกษตรได้ 42,900 ไร่

2.4 ประตูระบายน้ำบ้านนาบัว เก็บกักน้ำได้ 1,050,000 ลูกบาศก์เมตร สันสนับสนุนพื้นที่การเกษตรได้ 6,100 ไร่

2.5 ประตูระบายน้ำบ้านตึบเต่า เก็บกักน้ำได้ 730,000 ลูกบาศก์เมตร สันสนับสนุนพื้นที่การเกษตรได้ 6,000 ไร่

2.6 ประตูระบายน้ำน้ำท่าตอนล่าง ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างโดยได้ก่อสร้างประตูระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กบานระบายแบบบานตรง ขนาดกว้าง 10.00 เมตร สูง 9.00 เมตร จำนวน 3 ช่อง สามารถเก็บกักน้ำได้ 16,400,000 ลูกบาศก์เมตร สันับสนุนพื้นที่การเกษตรได้ 72,900 ไร่ ปัจจุบันมีผลการดำเนินงานร้อยละ 66.02 คาดว่าจะแล้วเสร็จทั้งโครงการภายในปี 2552

2.7 ประตูระบายน้ำห้วยแคน ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้าง โดยได้ก่อสร้างประตูระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กบานระบายแบบบานตรง ขนาดกว้าง 6.00 เมตร สูง 6.70 เมตร จำนวน 3 ช่อง สามารถเก็บกักน้ำได้ 1,900,000 ลูกบาศก์เมตร สันสนับสนุนพื้นที่การเกษตรได้ 3,500 ไร่ ปัจจุบันมีผลการดำเนินงาน ร้อยละ 43.78 คาดว่าจะแล้วเสร็จทั้งโครงการภายในปี 2552

3. การก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมคลองส่งน้ำ ในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำท่าฯ ทั้ง 24 แห่ง สามารถส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรได้ 38,753 ไร่ โดยสถานีสูบน้ำตั้งอยู่ในพื้นที่ 14 ตำบล 5 อำเภอ ครอบคลุมจังหวัดสกลนคร-นครพนม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านบอน (บ้านจำปา) ตำบลก้านเหลือง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,744 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2539

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 110 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำก่ำ) เข้าสู่ระบบท่อและปล่อยลงสู่ระบบคลองลาดคอนกรีต
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อพักน้ำ เป็นระยะทาง 500 เมตร
- ความยาวคลองลาดคอนกรีต รวม 2,000 เมตร
- มีการปล่อยน้ำผ่านระบบประตูน้ำ (Gate Valve)
- การส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร โดยรับน้ำจากท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ไหลผ่านแนวท่อส่งน้ำ และปล่อยน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ
- เครื่องควบคุมระบบไฟฟ้ามีการชำรุด แต่ยังใช้การได้
- แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า หลังคาเป็นสนิมเนื่องจากมีอายุการใช้งานนาน

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการฟื้นฟู เมื่อปี 2551
- ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 37 ครัวเรือน การรวมกลุ่มของสมาชิก จะมีการแบ่งกลุ่มย่อย จำนวน 9 กลุ่มย่อย ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนสมาชิกแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และแนวท่อส่งน้ำ

- การเป็นสมาชิก

* เก็บค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกแรกเข้า จำนวน 20 บาท ต่อคน

* เก็บค่าใช้น้ำประจำปี จำนวน 10 บาท ต่อไร่ ต่อปี

* อัตราค่าสูบน้ำ จะคิดในอัตราเหมาจ่าย ชั่วโมงละ 70 บาท โดยประธานกลุ่มย่อยจะเป็นผู้เก็บเงินค่าสูบน้ำ หลังฤดูเก็บเกี่ยว และประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นผู้รวบรวมส่งให้ อบต. ต่อไป

* การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการประชุมปีละ 2 ครั้ง

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดคลองส่งน้ำโดยการถางหญ้า ขุดลอกคลอง

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมบำรุงรักษาระบบส่งน้ำ

* กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- การคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 2 ปี และจะดำเนินการคัดเลือกใหม่

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการกำหนด กฎ กติกาการใช้น้ำร่วมกันอย่างเป็นระบบ

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีแนวทางการใช้น้ำโดยการรวมกลุ่มตามแนวท่อส่งน้ำ

และไปแจ้งพนักงานประจำสถานี เพื่อกำหนดระยะเวลาการใช้น้ำ โดยระบุวันที่/เวลา ในการเปิดน้ำ พร้อมกันนี้ พนักงานประจำสถานีจะทำหน้าที่จดเลขมิเตอร์ การใช้น้ำก่อน-หลัง เพื่อบันทึกอัตราค่าน้ำ

* สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการกำหนดบทลงโทษ สำหรับสมาชิกที่ละเมิดกฎ เช่น

- การทำผิดครั้งแรกจะดำเนินการตักเตือน

- การทำผิดครั้งที่สองจะดำเนินการปรับ เช่น กรณีทำระบบเสียหายจะให้ฝ่ายช่างซ่อมบำรุง ประจำ อบต. มาประเมินราคา โดยผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

* เงินกองทุนประจำกลุ่ม

- ได้รับเงินสนับสนุนจากกรมชลประทาน ในการปรับปรุงคลองส่งน้ำ โดยได้นำเงินส่วนหนึ่ง มาเป็นเงินกองทุนสำหรับการก่อสร้างกลุ่มผู้ใช้น้ำ (ในรูปแบบการจ้างแรงงาน) จำนวน 95,762 บาท ปัจจุบันมีเงินกองทุน คงเหลือจำนวน 22,962 บาท

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ตามเป้าหมายแรกก่อนมีการก่อสร้าง สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านจำปา บ้านบอน บ้านดอนคาม ตำบลก้านเหลือง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,744 ไร่ ราษฎรจำนวน 37 ครัวเรือน

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพทั้งจากการทำนา ทำสวน และปลูกพืชฤดูแล้ง เช่น มะเขือเทศ ยาสูบ โดยสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำเริ่มมีการทำนาปรังเพิ่มขึ้น และมีการปลูกพืช ในช่วงฤดูแล้งเนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอ ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มมีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีกฎระเบียบยึดถือปฏิบัติ โดยผ่านมติของกลุ่มผู้ใช้น้ำ สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคี และมีการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ พนักงานประจำสถานี องค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่จาก กรมชลประทานเป็นอย่างดี

10. ปัญหา

- เครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า พบปัญหาเครื่องเสียบ่อย
- แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า เป็นสนิม เนื่องจากก่อสร้างเป็นระยะเวลานาน
- ระบบคลองตาดคอนกรีตมีสภาพชำรุด
- งบประมาณที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีซ่อมแซมระบบคลองส่งน้ำมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับการแก้ไขปัญหา

11. ข้อเสนอแนะ

- สมาชิกกลุ่มต้องการได้เครื่องสูบน้ำใหม่ เพราะเครื่องเก่า มีสภาพชำรุดทรุดโทรม
- สมาชิกกลุ่มต้องการให้ปรับลดอัตราค่าสูบน้ำลง เพื่อลดต้นทุนทางการเกษตร
- สมาชิกกลุ่มมีความยินดีที่มีการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำ เนื่องจากทำให้กลุ่มผู้ใช้น้ำมีระเบียบ มีกฎ กติกาที่ชัดเจนมากขึ้น

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองสังข์ 1 ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,500 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2539

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 110 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำก่ำ) เข้าสู่ระบบท่อ และปล่อยลงสู่ระบบคลองลาดคอนกรีต
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อพักน้ำ เป็นระยะทาง 700 เมตร
- ระบบส่งน้ำคลองลาดคอนกรีต ความยาว 2,000 เมตร

- ระบบส่งน้ำคลองตาดคอนกรีต (ก่อสร้างเพิ่มเติม)
จำนวน 700 เมตร

* ได้งบประมาณจาก สส. ในเขตพื้นที่ให้การ
สนับสนุน

- การส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร โดยรับน้ำจากท่อส่งน้ำ
เข้านา (หัวหมู) ไหลผ่านแนวท่อส่งน้ำ และปล่อยน้ำ

เข้าพื้นที่การเกษตร

- มีการปล่อยน้ำผ่านระบบประตูน้ำ (Gate Valve)

ประกอบด้วย

* จุดจ่ายน้ำ ขนาด 12 นิ้ว 2 จุด

* จุดจ่ายน้ำ ขนาด 4 นิ้ว 3 จุด

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ

- เครื่องควบคุมระบบไฟฟ้าได้รับการเปลี่ยนใหม่

- แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำได้รับการเปลี่ยนใหม่

- ท่อต่อจากเครื่องสูบน้ำได้รับการเปลี่ยนใหม่

- ระบบคลองตาดคอนกรีตได้รับการก่อสร้างเพิ่มเติม

จำนวน 700 เมตร

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิมได้ก่อตั้งเมื่อปี 2539 และได้รับการฟื้นฟูเมื่อปี 2552
- ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 73 คน
- การคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 2 ปี และจะดำเนินการคัดเลือกใหม่

- การเก็บค่าใช้น้ำ

- * การสมัครสมาชิก ไม่เสียค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- * การเก็บค่าใช้น้ำ รายละ 5 บาท ต่อ 1 รอบการเพาะปลูก
- * ค่าใช้น้ำกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ดำเนินการจัดเก็บ หลังเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต โดยแยกอัตราค่าจัดเก็บได้ดังนี้

- จุดจ่ายน้ำ ขนาด 12 นิ้ว 2 จุด คิดอัตราค่าน้ำเหมาจ่าย ชั่วโมงละ 65 บาท

- จุดจ่ายน้ำ ขนาด 4 นิ้ว 3 จุด คิดอัตราค่าน้ำเหมาจ่าย ชั่วโมงละ 30 บาท

* การคิดอัตราค่าน้ำแตกต่างกัน เนื่องจากรูปแบบการสูบแตกต่างกัน

- การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่ม ปีละ 1 ครั้ง
- * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการขุดลอกคลอง ทำความสะอาดแนวคลองส่งน้ำ และหากสมาชิกท่านใดไม่สามารถร่วมดำเนินการได้ จะเสียสละเงิน เพื่อสมทบทุนค่าน้ำดื่ม ค่าน้ำแข็งทดแทน

- กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการกำหนด กฎ กติกาการใช้น้ำร่วมกันอย่างเป็นระบบ
- * วิธีการขอใช้น้ำ สมาชิกที่ต้องการใช้น้ำ จะมาลงชื่อ เวลา จำนวนชั่วโมงที่ต้องการกับประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำล่วงหน้า 1 วัน
- * การจัดเก็บค่าใช้น้ำ พนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้คิดค่าน้ำ โดยรวบรวมจากการมาลงชื่อของสมาชิก

- บทลงโทษ

- * หากสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำรายใดติดค้างค่าน้ำ พนักงานจะไม่เปิดน้ำให้ใช้ในครั้งต่อไป
- * หากเกิดกรณีการลักน้ำ สมาชิกกลุ่มจะลงโทษโดยให้ผู้ลักน้ำรับผิดชอบค่าสูบน้ำของวันนั้นทั้งหมด โดยผู้ใช้น้ำรายอื่นไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ แต่ได้รับน้ำตามปกติ

- เงินกองทุน

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีเงินกองทุนประจำกลุ่มซึ่งเป็นเงินที่ได้รับจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (พพ. เดิม) จำนวน 60,000 บาท และได้นำมาบริหารจัดการอย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม โดยจัดทำในรูปแบบของกองทุนปุ๋ยดังมีรายละเอียด คือ

* สมาชิกกลุ่มได้มีการบริหารจัดการเงินกองทุนของกลุ่มโดยนำมาจัดซื้อปุ๋ย ให้แก่สมาชิก โดยสมาชิกจะได้ปุ๋ย รายละเอียด 2 กระสอบ

* คณะกรรมการจะคิดราคาปุ๋ยเพิ่ม กระสอบละ 10 บาท เพื่อนำเงินสมทบเข้ากองทุนประจำกลุ่ม

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ตามเป้าหมายแรกก่อนมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 6, 7 และ 8 ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,500 ไร่ ราษฎรจำนวน 50 ครัวเรือน

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าแห่งนี้เป็นสถานีสูบน้ำแห่งแรกของตำบลหนองสังข์ และได้รับการปรับปรุงสถานีสูบน้ำพร้อมระบบส่งน้ำ โดยใช้งบประมาณจาก สส. ในพื้นที่ ส่งผลให้พื้นที่การเกษตรมีจำนวนเพิ่มขึ้น พร้อมกันนี้สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ และสมาชิกกลุ่มมีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ดูได้จากการขยายเงินกองทุน มาซื้อปุ๋ย และยังมีแนวคิดที่จะหากิจกรรมเพื่อให้เงินกองทุนออกเงยขึ้น ทั้งยังได้มีการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตร เช่น การทำนา ทำสวน และปลูกพืชฤดูแล้ง เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน สำหรับการบริหารจัดการภายในกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการประสานงาน

ร่วมกันระหว่างประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ และพนักงานประจำสถานีเป็นอย่างดี มีความเสียสละ มีแนวคิดในการพัฒนาปรับปรุงกลุ่มอยู่เสมอ

10. ปัญหา

สมาชิกกลุ่มผู้นำมีความต้องการอยากได้เงินทุนหมุนเวียนเพิ่มเติม เพื่อสมทบกองทุนปฎิ เนื่องจากปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดความต้องการใช้ปุ๋ยเพิ่มขึ้นด้วย

11. ข้อเสนอแนะ

- ต้องการให้จัดหาเงินกองทุนให้แก่สมาชิก เพื่อเสริมให้กิจกรรมของกลุ่มมีการดำเนินงานที่เข้มแข็ง
- ต้องการให้มีการจัดแหล่งศึกษาดูงาน ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม ในลักษณะที่คล้ายกับการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อนำมาปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของกลุ่มให้ดีขึ้น

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านสัมปอຍ ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,150 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2538

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 110 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง
- อัตราการสูบน้ำ 0.20 ลบ.ม. ต่อวินาที

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำก่ำ) เข้าสู่ระบบท่อและปล่อยลงสู่ระบบคลองตาดคอนกรีต
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อพักน้ำ เป็นระยะทาง 700 เมตร
- ความยาวคลองตาดคอนกรีต รวม 2,000 เมตร
- มีการปล่อยน้ำผ่านระบบประตูน้ำ (Gate Valve)
- การส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร โดยรับน้ำจากท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ไหลผ่านแนวท่อส่งน้ำ และปล่อยน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

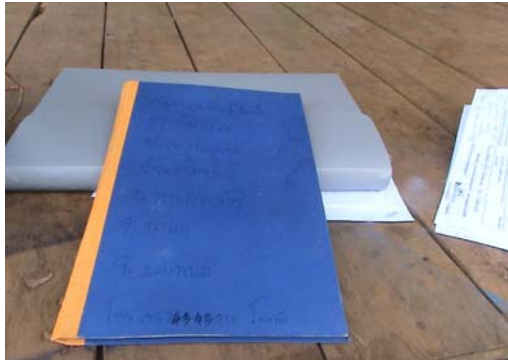

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ
- แพ้ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำอยู่ในสภาพที่ใช้การได้
- เครื่องควบคุมระบบไฟฟ้าชำรุด แต่ได้นำเครื่องควบคุมจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองสังข์ 1 มาใช้ทดแทนเป็นการชั่วคราว

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการฟื้นฟู เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2552
- การคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 2 ปี และจะดำเนินการคัดเลือกใหม่
- ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 75 ครัวเรือน
- การเก็บค่าใช้น้ำ รายละเอียด 10 บาท ต่อ 1 รอบการเพาะปลูก
- อัตราค่าไฟสำหรับการสูบน้ำ คิดในอัตราเหมาจ่ายชั่วโมงละ

65 บาท โดยเก็บหลังเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต

- การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - * สมาชิกกลุ่มมีการร่วมประชุมปีละ 2 ครั้ง เมื่อสิ้นฤดูเพาะปลูก
  - * สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการช่วยขุดลอกคลองช่วงวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา

* สมาชิกกลุ่มร่วมจัดตั้งกองทุนกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อนำเงินมาเป็นแหล่งทุนหมุนเวียนสำหรับสมาชิกภายในกลุ่ม ปัจจุบัน ยังไม่ได้เก็บเนื่องจากกลุ่มเพิ่งได้รับการฟื้นฟู

- กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - * วิธีการขอสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สมาชิกกลุ่มที่มีความต้องการใช้น้ำจะลงรายชื่อบนกระดานที่บ้านพนักงานประจำสถานีล่วงหน้า 1 วัน โดยกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ต้องการ ทั้งนี้การเปิด-ปิดน้ำ พนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้ควบคุมการปล่อยน้ำให้แก่ผู้ที่ต้องการ

* หากเกิดกรณีการลักลอบเปิดน้ำโดยมิได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า สมาชิกกลุ่มจะลงโทษผู้ทีละเมิด โดยให้รับผิดชอบค่าสูบน้ำของวันนั้นทั้งหมด โดยผู้ใช้น้ำรายอื่นไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ แต่ได้รับน้ำตามปกติ

- การแก้ปัญหาเมื่อพบเครื่องสูบน้ำชำรุด

ขั้นตอนที่ 1 พนักงานประจำสถานี ดำเนินการแก้ไขในเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 หากกรณี พนักงานประจำสถานีไม่สามารถดำเนินการซ่อมแซมในเบื้องต้นได้ จะแจ้งอบต. ให้รับทราบ และรอการตั้งงบประมาณดำเนินการซ่อม แต่ใช้เวลานาน

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ตามเป้าหมายแรกก่อนมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหนองสังข์ หมู่ 6 บ้านนาขาม ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,150 ไร่ ราษฎรจำนวน 72 ครัวเรือน

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น การทำนาปี ทำสวน พืชหลังนา เช่น มะเขือเทศ ข้าวโพดหวาน พืชตระกูลถั่ว และผักสวนครัว ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มมีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีกฎระเบียบเป็นหลักในการปฏิบัติประจำกลุ่ม โดยผ่านมติของกลุ่มผู้ใช้น้ำ สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคี และมีการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ กับพนักงานประจำสถานีสูบน้ำ องค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่จากกรมชลประทานเป็นอย่างดี

10. ปัญหา

- เครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า พบปัญหาเครื่องเสียบ่อย
- แพ้ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า เป็นสนิม เนื่องจากก่อสร้างเป็นเวลานาน
- ระบบคลองตาดคอนกรีตด้านท้ายชำรุด
- งบประมาณที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีซ่อมแซมระบบคลองส่งน้ำมีน้อย ไม่เพียงพอ
กับการแก้ไขปัญหานี้

11. ข้อเสนอแนะ

- ต้องการให้มีเครื่องสูบน้ำสำรอง เพื่อให้ดำเนินการสูบน้ำได้อย่างต่อเนื่อง
- ขอปรับปรุงแพ้ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำ เนื่องจากมีสภาพชำรุด เป็นสนิม
- ต้องการให้มีการลดอัตราค่าสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เนื่องจากเกษตรกรมีรายได้น้อย
- ต้องการให้ส่วนราชการสนับสนุนงบประมาณค่าซ่อมแซม เนื่องจากงบประมาณจาก อบต. มีไม่เพียงพอ
- สมาชิกกลุ่มต้องการให้สนับสนุนเงินทุนประจำกลุ่ม เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำรองเมื่อเกิดปัญหาเครื่องสูบน้ำ
ชำรุด และเป็นแหล่งทุนหมุนเวียนประจำกลุ่ม

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองยอ ตำบลพระซอง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,390 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2523

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทแกนคู่
- ขนาดเครื่อง 150 แรงม้า จำนวน 2 เครื่อง
(ปัจจุบันชำรุด 1 เครื่อง)

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เครื่องสูบน้ำตั้งอยู่บนพื้นดิน ปัจจุบันใช้งานได้
30 เปอร์เซ็นต์

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำบัง) เข้าสู่ระบบท่อและปล่อยลงสู่ระบบคลองตาดคอนกรีต
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อพักน้ำ เป็นระยะทาง 1,200 เมตร
- ความยาวคลองตาดคอนกรีต รวมความยาว 3,347 เมตร
- คลองส่งน้ำสายย่อย จำนวน 2 สาย ฝั่งซ้ายยาว 2,225 เมตร ฝั่งขวา 2,000 เมตร
- มีจุดจ่ายน้ำ ขนาด 4 นิ้ว จำนวน 4 จุด
  - * ผู้ที่ได้รับน้ำโดยตรงจากจุดจ่ายน้ำจะได้น้ำแรงกว่าที่รับจากระบบคลองตาด
- การส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร โดยรับน้ำจากท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ไหลผ่านแนวท่อส่งน้ำ และปล่อยน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ประสิทธิภาพการใช้งานอยู่ในระดับต่ำ
- ท่อส่งน้ำบริเวณที่ติดกับตัวเครื่องสูบน้ำ มีสภาพรั่วซึมส่งผลให้การสูบน้ำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ
- ระบบคลองตาดคอนกรีตมีสภาพชำรุด ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาจากเทศบาลในเรื่องการซ่อมแซม

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการฟื้นฟู เมื่อปี 2551 เป็นกลุ่มพื้นฐาน
- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ดำเนินการรวบรวมและฟื้นฟู จำนวน 350 ครัวเรือน เป็นการรวมกลุ่มสมาชิกสหกรณ์เดิม
- อัตราค่าไฟสำหรับการสูบน้ำ ยูนิตละ 60 สตางค์ ปัจจุบันมีผู้ได้รับประโยชน์น้อยเนื่องจากเครื่องสูบน้ำใช้การได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ
- การเก็บเงินเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จากเทศบาล โดยเก็บเมื่อสิ้นสุดฤดูเพาะปลูก
- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ยื่นถวายฎีกาต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องจากความเดือดร้อนเรื่องเครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้าชำรุด ทั้งนี้ได้รับการอนุมัติงบประมาณเรียบร้อยแล้ว อยู่ในขั้นตอนของการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการได้ในปี 2553

- การคัดเลือกคณะกรรมการ ดำเนินการร่วมกับกลุ่มสหกรณ์เดิม แต่ยังไม่ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำโดยเฉพาะ

- การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

* สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการร่วมประชุมปีละ 1 ครั้ง ในช่วงก่อนฤดูเพาะปลูก

* สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการช่วยขุดลอกคลอง เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา

- กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ

* วิธีการขอสบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สมาชิกกลุ่มที่มีความต้องการใช้น้ำจะลงรายชื่อกับพนักงานประจำสถานีก่อนล่วงหน้า 1 วัน โดยกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ต้องการ ทั้งนี้ การเปิด-ปิดน้ำ พนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะเป็นผู้ควบคุมการปล่อยน้ำให้แก่ผู้ที่ต้องการ ปัจจุบันไม่ได้มีการส่งน้ำอย่างต่อเนื่อง

* หากเกิดกรณีการลักลอบ จะดำเนินการปิดประตูเปิด-ปิดน้ำ (หัวหมู) ทันที ทั้งนี้ยังไม่ได้มีมาตรการปรับใด ๆ เนื่องจากยังไม่ได้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่อง

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ปัจจุบันตามเป้าหมายแรกก่อนมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 3, 7, 8, 9, 10, 11, 14 และ 15 ตำบลพระซอง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,390 ไร่ราษฎรจำนวน 95 ครัวเรือน

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตรโดยการทำนา การปลูกพืชหลังนา เช่น พริก และ พืชผักสวนครัว แต่ปัจจุบันสภาพเครื่องสูบน้ำมีสภาพชำรุด ใช้งานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ อยู่ระหว่างการของบประมาณเพื่อนำมาซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ ทั้งนี้สมาชิกมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์อยู่ก่อนแล้ว และได้ดำเนินการปรับเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำภายใต้การบริหารจัดการเดียวกัน โดยมีเทศบาลเป็นผู้บริหารจัดการหลัก

10. ปัญหา

- เครื่องสูบน้ำมีสภาพชำรุด ส่งผลให้การสูบน้ำได้ปริมาณน้อย ใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ
- ระบบท่อชำรุด รั่วซึม แตกบางจุด มานานกว่า 10 ปี โดยเครื่องสูบน้ำ สามารถสูบน้ำได้เต็มที่ 7 ซม.

ต่อวัน หากเกินกว่านี้เครื่องจะชำรุด

- บริเวณปลายท่อส่งน้ำมีขยะจำนวนมาก โดยติดเป็นปลายใบพัด ทำให้สูบน้ำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากปากท่อสูบน้ำไม่มีที่คัดกรอง

- ความต่างระดับของพื้นที่ส่งผลให้ปริมาณน้ำไหลได้ช้า ต้องใช้ระยะเวลาการเปิดนาน ส่งผลให้ค่าไฟฟ้ามีจำนวนเพิ่มขึ้น

11. ข้อเสนอแนะ

- ต้องการให้ดำเนินการซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ/ท่อส่งน้ำในจุดที่ชำรุดเสียหาย
- ต้องการให้ขยายคลองส่งน้ำเพิ่มเติม เนื่องจากพื้นที่การเกษตรขยายเพิ่มมากขึ้น
- ปริมาณน้ำที่สูบจากคลอง (ลำน้ำบัง) มีน้อย ส่งผลให้เครื่องสูบน้ำทำงานหนัก ควรหาแหล่งน้ำจากปตร. นาบัว

มาเสริม

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองสังข์ 2 ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,567 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2542 โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 265 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำท่า) เข้าสู่ระบบท่อและปล่อยลงสู่ระบบคลองลาดคอนกรีต
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็นระยะทาง 1,800 เมตร
- ความยาวคลองลาดคอนกรีต รวม 2,500 เมตร
- มีการปล่อยน้ำผ่านระบบประตูน้ำ (Gate Valve) 4 จุด
- มีบ่อบักน้ำ จำนวน 2 บ่อ ขนาด 30 นิ้ว และ 40 นิ้ว (มีเพื่อสำรองการใช้งาน)
- การส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร โดยรับน้ำจากท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ไหลผ่านแนวท่อส่งน้ำ และปล่อยน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ
- เครื่องควบคุมระบบไฟฟ้าชำรุดต้องซ่อมแซมบ่อย
- แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ แต่เป็นสนิม
- ความต่างระดับของคลองส่งน้ำส่งผลให้การส่งน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการฟื้นฟู เมื่อปี 2551
  - การคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 2 ปี และจะดำเนินการคัดเลือกใหม่
  - ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 70 ครัวเรือน
  - เก็บค่าสมาชิกแรกเข้า รายละ 20 บาท
  - การเก็บค่าใช้น้ำ รายละ 10 บาท ต่อ 1 รอบ การเพาะปลูก
  - อัตราค่าไฟสำหรับการสูบน้ำ คิดในอัตราเหมาจ่ายชั่วโมงละ 90 บาท โดยประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นผู้รวบรวมเงินให้กับพนักงานประจำสถานีสูบน้ำ และ อบต. โดยจะเก็บเงินเป็นรายเดือน ยกเว้นช่วงฤดูแล้งจะเก็บเงินเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลผลิต
  - ปัจจุบันกลุ่มผู้ใช้น้ำมีเงินกองทุนสะสมอยู่ 1,600 บาท โดยมีแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเป็นระบบ
  - การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
    - * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการร่วมประชุมปีละ 1 ครั้ง ในช่วงก่อนฤดูเพาะปลูก
    - * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการช่วยขุดลอกคลองช่วงวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา
    - * ร่วมจัดตั้งกองทุนกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อนำเงินมาเป็นแหล่งทุนหมุนเวียนสำหรับสมาชิกภายในกลุ่ม
- ปัจจุบัน เงินกองทุนกลุ่มยังมีจำนวนน้อย เนื่องจากกลุ่มเพิ่งได้รับการฟื้นฟู
- กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ
    - * วิธีการขอสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สมาชิกกลุ่มที่ต้องการใช้น้ำจะลงรายชื่อกับพนักงานประจำสถานี ล่วงหน้า 1 วัน โดยกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ต้องการ ทั้งนี้การเปิด-ปิดน้ำ พนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้ควบคุมการปล่อยน้ำให้แก่ผู้ที่ต้องการ โดยจะปล่อยไปยังผู้ที่อยู่ปลายคลองก่อน
    - * หากเกิดกรณีการลักลอบ กลุ่มผู้ใช้น้ำมีกฎกติกาการลงโทษดังนี้
      - ครั้งแรก ทำการตักเตือนผู้ละเมิด
      - ครั้งที่สอง ดำเนินการปรับ โดยให้ผู้ละเมิดจ่ายค่าน้ำเป็นรายชั่วโมงที่ทำการเปิดใช้น้ำ

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ตามเป้าหมายแรกก่อนมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 2, 7 และ 10 ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,567 ไร่ ราษฎร จำนวน 120 ครัวเรือน

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตร เช่น การทำนาปี ทำสวนยาง ทำนาปรัง ปลูกพืชหลังนา เช่น ข้าวโพด แตงโม ถั่วลิสง และการเลี้ยงปลา จำนวน 10 บ่อ โดยกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีความสามัคคี มีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่จากกรมชลประทาน เป็นอย่างดี

10. ปัญหา

- เครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า พบปัญหาเครื่องเสียบ่อย
- แผ่นซีเมนต์ในคลองตาดคอนกรีตชำรุด/แตก จำนวน 20 แผ่น
- ท่อส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตรชำรุด เนื่องจากหนูเข้าไปทำรัง ส่งผลให้ท่ออุดตัน ทั้งนี้ได้ดำเนินการแก้ไขเบื้องต้นโดยการนำกระสอบปูๆ ไปกั้นขณะเปิดน้ำ เพื่อป้องกันปัญหาน้ำรั่วซึม
- แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า เป็นสนิม เนื่องจากก่อสร้างเป็นเวลานาน
- ที่หมუნประตูน้ำหาย

11. ข้อเสนอแนะ

- ต้องการให้มีการลดอัตราค่าไฟฟ้า เนื่องจากเป็นต้นทุนในการเกษตร
- ควรเพิ่มท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู่) และคลองส่งน้ำเนื่องจากพื้นที่รับน้ำมีการขยายตัวมากขึ้น
- ต้องการให้เปลี่ยนแพเพราะเป็นสนิม
- ต้องการให้สนับสนุนเงินกองทุนกลุ่มเพิ่มเติม เนื่องจากมีเงินกองทุนไม่มากนัก
- ต้องการให้จัดการอบรมด้านการเกษตรเพิ่มเติม เพื่อนำมาปรับปรุงวิธีการทำเกษตรให้ดียิ่งขึ้น
- ต้องการให้หาตลาดรองรับผลผลิต

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคำพิ ตำบลคำพิ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,000 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2538

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง

- ขนาดเครื่อง 260 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำก่ำ) เข้าสู่ระบบท่อและปล่อยลงสู่ระบบคลองลาดคอนกรีต

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อกักน้ำ เป็นระยะทาง 500 เมตร

- ความยาวคลองลาดคอนกรีต รวม 2,700 เมตร

- ความยาวคลองซอย จำนวน 1,200 เมตร

- การส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร โดยรับน้ำจากท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ไหลผ่านแนวท่อส่งน้ำและปล่อยน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าใช้การได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากประสบปัญหาพื้นที่ส่งน้ำมีความชัน และมีระดับไม่สม่ำเสมอ ส่งผลให้เครื่องสูบน้ำต้องใช้กำลังในการสูบ และใช้กำลังไฟฟ้ามากขึ้น

- เครื่องควบคุมระบบไฟฟ้าชำรุดบ่อย ต้องคอยซ่อมแซม
- แพ้ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำอยู่ในสภาพที่ใช้การได้
- คลองส่งน้ำมีวัชพืชขึ้นรก ทั้งนี้สมาชิกผู้ใช้น้ำเดิมจะร่วมกันทำความสะอาดเพื่อให้การส่งน้ำมีประสิทธิภาพ โดยจะร่วมกันขุดลอกคลองก่อนฤดูเพาะปลูก

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิมจำนวน 41 ครัวเรือน ยังไม่ได้รับการฟื้นฟูจากกรมชลประทาน โดยเป็นการรวมกลุ่มในรูปแบบของผู้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

- อัตราค่าไฟสำหรับการสูบน้ำ คิดในอัตราเหมาจ่าย ชั่วโมงละ 110 บาท โดยดำเนินการเก็บเมื่อเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต

- การเก็บเงินประธานกลุ่มจะเป็นผู้รวบรวม และส่งค่าไฟฟ้า ให้แก่ อบต. ดำเนินการต่อไป
- การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - * สมาชิกกลุ่มมีการร่วมประชุมกันเมื่อเกิดปัญหาการส่งน้ำ เช่น ประชุมเพื่อปรับปรุงคลองส่งน้ำ และประชุมเมื่อเกิดปัญหา ฯลฯ
  - * สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการขุดลอกคลอง โดยจะดำเนินการก่อนเริ่มฤดูเพาะปลูก
- กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - * วิธีการขอใช้น้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ผู้ที่มีความต้องการใช้น้ำจะไปลงชื่อกับพนักงานประจำสถานีล่วงหน้า 1 วัน โดยกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ต้องการ ทั้งนี้การเปิด-ปิดน้ำ พนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้ควบคุมการปล่อยน้ำให้แก่ผู้ใช้น้ำ ทั้งนี้ผู้ที่ได้ใช้น้ำจะเป็นผู้ที่มีพื้นที่การเกษตรติดแนวคลองส่งน้ำเท่านั้น ส่วนพื้นที่ทำการเกษตรด้านในยังไม่ได้มีการรับน้ำ เนื่องจากพื้นที่ด้านหน้าไม่ปล่อยให้น้ำผ่านพื้นที่ และไม่มีระบบส่งน้ำประเภทอื่น ๆ

* หากเกิดกรณีการลักลอบเปิดน้ำโดยไม่ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า พนักงานประจำสถานีจะไม่จ่ายน้ำให้แก่ผู้ใช้น้ำรายนั้น แต่ปัจจุบันยังไม่ได้มีการใช้มาตรการดังกล่าวเนื่องจากผู้ใช้น้ำมีจำนวนน้อยสามารถเจรจาต่อรองได้

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ตามเป้าหมายก่อนมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 และ 9 ตำบลคำพื อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ส่วนพื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,000 ไร่ รวมราษฎร จำนวน 41 ครัวเรือน

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตรได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากไม่มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทำให้การบริหารจัดการไม่เป็นระบบ ประกอบกับสภาพพื้นที่ประสบปัญหาที่มีความลาดชันสูง เป็นผลให้เครื่องสูบน้ำทำงานหนัก สิ้นเปลืองค่าไฟฟ้า อันส่งผลกระทบต่อต้นทุนทางการเกษตร ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่เน้นการทำนาปีอย่างเดียว เนื่องจากการทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง เกษตรกรต้องใช้น้ำจากเครื่องสูบน้ำส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ทั้งนี้พบว่าสมาชิกกลุ่มมีความประสงค์ให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำ

10. ปัญหา

- ค่าสูบน้ำด้วยไฟฟ้ามีราคาสูง ชั่วโมงละ 110 บาท ซึ่งกระทบต่อต้นทุนการผลิตของเกษตรกร
- คลองส่งน้ำสายซอยชำรุดเสียหาย และมีไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

11. ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรประสงค์ให้มีการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อต้องการให้มีการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และใช้น้ำเพื่อการเกษตรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
- เกษตรกรต้องการให้เข้ามาส่งเสริมเรื่องการตลาด เพื่อเปิดช่องทางในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังยาง ตำบลท่าลาด อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,000 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2537

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 75 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำบัง) เข้าสู่ระบบท่อ และปล่อยลงสู่ระบบคลองลาดคอนกรีต
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำเป็นระยะทาง 700 เมตร
- ความยาวคลองลาดคอนกรีต รวม 2,500 เมตร
- ความยาวคลองซอย รวม 980 เมตร
- มีบ่อบักน้ำ จำนวน 1 บ่อ

- การส่งน้ำเข้าแปลงเกษตรโดยรับน้ำจากท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ไหลผ่านแนวท่อส่งน้ำ และปล่อยน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

- การส่งน้ำ เป็นการส่งน้ำผ่านที่นาด้านหน้า โดยการปล่อยให้น้ำไหลผ่านที่นา ไม่มีระบบคลองไส้ไก่ และระบบท่อ

- อบจ. ก่อสร้างระบบส่งน้ำแบบคลองลาดเพิ่มเติม ระยะทาง 1,000 เมตร แต่ปัจจุบันสภาพคลองใช้การไม่ได้เนื่องจากคลองส่งน้ำอยู่ในระดับต่ำกว่าที่นาส่งผลให้คลองจมอยู่ในดิน

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากมอเตอร์เครื่องสูบน้ำ แพ ท่อส่งน้ำ ได้รับการจัดสรรใหม่จาก อบต. เมื่อปี 2551

- ได้รับการปรับปรุงถนนทางเชื่อมไปสู่สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

- ระบบคลองส่งน้ำที่ได้รับการปรับปรุง โดยใช้งบประมาณจาก อบจ. ใช้การไม่ได้เนื่องจากแนวคลองส่งน้ำไม่ในระดับ จึงไม่สามารถส่งน้ำได้

- ความต่างระดับของคลองส่งน้ำส่งผลให้การส่งน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการฟื้นฟู เมื่อปี 2551

- การคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 1 ปี และจะดำเนินการคัดเลือกใหม่

- ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 180 ครัวเรือน

- การเก็บค่าใช้น้ำ ค่าธรรมเนียมรายปี สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีแผนว่าจะดำเนินการ แต่ปัจจุบันยังไม่ได้เก็บค่าดำเนินการใด ๆ

- อัตราค่าไฟสำหรับการสูบน้ำ คิดในอัตราเหมาจ่ายชั่วโมงละ 45 บาท โดยเก็บเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลผลิต

- การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการร่วมประชุมปีละ 1 ครั้ง ในช่วงก่อนฤดูเพาะปลูก
  - * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการช่วยขุดลอกคลอง โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจาก อบต.
- กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - * วิธีการขอสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สมาชิกกลุ่มที่มีความต้องการใช้น้ำจะลงรายชื่อบนกระดานที่บ้านพนักงานประจำสถานี ก่อนล่วงหน้า 1 วัน โดยกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ต้องการ ทั้งนี้การเปิด-ปิดน้ำ พนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะเป็นผู้ควบคุมการปล่อยน้ำให้แก่ผู้ที่ต้องการ
  - * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ทะเล่เมิด กฎ กติกาการใช้น้ำแต่ปัจจุบันยังไม่ได้ใช้ เนื่องจากยังไม่มีผู้กระทำความผิด
  - * ประธานกลุ่มเป็นผู้รวบรวมเงิน ให้เหรียญก และนำไปส่งอบต. โดยจะเก็บเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลผลิต

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ตามเป้าหมายแรกก่อนมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 4 และ 5 ตำบลท่าลาด อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,000 ไร่ ราษฎรจำนวน 60 ครัวเรือน

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตร โดยการทำนาปี เท่านั้น เนื่องจากในช่วงฤดูแล้งน้ำในลำน้ำยังมีความเค็ม ไม่สามารถนำมาใช้ทำการเกษตรได้ ทั้งนี้พบว่า อบต. ให้การสนับสนุนกิจกรรมด้านการเกษตรในเขตพื้นที่ส่งน้ำเป็นอย่างดี

10. ปัญหา

- เครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า พบปัญหาเครื่องเสียบ่อย
- แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า เป็นสนิม เนื่องจากก่อสร้างเป็นระยะเวลานาน
- ระบบคลองลาดคอนกรีตด้านท้ายชำรุด
- น้ำในแม่น้ำ ที่ส่งมาทางลุ่มน้ำยังมีความเค็ม ไม่สามารถใช้ทำการเกษตรได้ในช่วงฤดูแล้ง
- งบประมาณที่ได้รับจาก อบต. ในกรณีซ่อมแซมระบบคลองส่งน้ำมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหา เนื่องจาก อบต.มีขนาดเล็ก
- แนวคลองส่งน้ำส่วนขยายที่ได้รับการสนับสนุนจาก อบจ. เมื่อปีงบประมาณ 2551 ชำรุดใช้การไม่ได้ ปัจจุบันมีดินทับถมอยู่ในระบบส่งน้ำจำนวนมาก
- แนวคลองลาดคอนกรีตมีระยะทางสั้น ส่งน้ำไปไม่ถึงนา
- เกษตรกรต้องการให้ทำคลองไส้ไก่เพื่อส่งน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร เนื่องจากปัจจุบันการส่งน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ

11. ข้อเสนอแนะ

- อบต. มีแนวทางการขยายแนวคลองส่งน้ำ ระยะทาง 1,000 เมตร โดยได้เขียนโครงการเพื่อเสนอขออนุมัติไปยังจังหวัด
- ควรมีการส่งเสริมอาชีพหลังนา เพื่อลดการอพยพแรงงานในช่วงฤดูแล้ง

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านตองน้อย-โคกหินแฮ่ ตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,000 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2547

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 178 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำบัง) เข้าสู่ระบบท่อและปล่อยลงสู่ระบบคลองดาดคอนกรีต
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อพักน้ำ เป็นระยะทาง 700 เมตร
- ความยาวคลองดาดคอนกรีต แบ่งเป็น 2 ฝั่ง ฝั่งซ้าย ความยาว 1,500 เมตร ฝั่งขวา ความยาว 1,500 เมตร
- มีการปล่อยน้ำผ่านระบบประตูน้ำ (Gate Valve) จำนวน 4 จุด ขนาด 4 นิ้ว ปัจจุบันชำรุด 1 จุด
- การส่งน้ำเข้าแปลงเกษตร โดยรับน้ำจากท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ไหลผ่านแนวท่อส่งน้ำ และปล่อยน้ำเข้าพื้นที่การเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ
- เครื่องควบคุมระบบไฟฟ้าได้รับการเปลี่ยนใหม่ เนื่องจากของเดิมชำรุดไม่สามารถซ่อมแซมได้
- แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำได้รับการปรับปรุงใหม่ทดแทนของเดิมที่ชำรุด
- ปริมาณน้ำในคลองส่งน้ำมีจำนวนน้อย ส่งผลให้เครื่องสูบน้ำทำงานหนัก
- คลองส่งน้ำไม่มีที่กั้นเพื่อยกระดับน้ำ ส่งผลให้การส่งน้ำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการฟื้นฟู เมื่อปี 2551
- การคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 2 ปี และจะดำเนินการคัดเลือกใหม่
- ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 30 ครัวเรือน
- อัตราค่าไฟสำหรับการสูบน้ำ คิดในอัตราเหมาจ่ายชั่วโมงละ 80 บาท โดยเก็บหลังเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต
- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการเก็บเงินกองทุนประจำกลุ่ม ในรูปแบบหุ้น จำนวนหุ้นละ 20 บาท ปัจจุบันมีเงินกองทุนอยู่ 2,800 บาท
- การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการร่วมประชุมปีละ 2 ครั้ง โดยจะประชุมหารือในเรื่องการใช้น้ำภายในกลุ่ม
  - * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการขุดลอกคลองในวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา
  - * ร่วมจัดตั้งกองทุนกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อนำเงินมาเป็นแหล่งทุนหมุนเวียนสำหรับสมาชิกภายในกลุ่ม ปัจจุบัน เงินทุนประจำกลุ่มมีจำนวนน้อยเนื่องจากกลุ่มเพิ่งได้รับการฟื้นฟู

- กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- * วิธีการขอสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สมาชิกกลุ่มที่มีความต้องการใช้น้ำจะลงรายชื่อบนกระดานที่บ้านพนักงานประจำสถานี ก่อนล่วงหน้า 1 วัน โดยกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ต้องการ ทั้งนี้การเปิด-ปิดน้ำ พนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้ควบคุมการปล่อยน้ำให้แก่ผู้ที่ต้องการ
- * บทลงโทษประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ ปัจจุบันยังไม่มีการนำมาใช้เนื่องจากสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีความสามัคคี และมีจำนวนสมาชิกน้อย สามารถควบคุมได้
- * การเก็บเงิน ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำจะเป็นผู้รวบรวมเงิน แล้วนำส่งให้ อบต. ต่อไป

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ตามเป้าหมายแรกก่อนมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 2 และ 11 ตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,000 ไร่ ราษฎรจำนวน 25 ครัวเรือน

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น การทำนาปี ทำสวนยางพารา การปลูกพืชหลังนา เช่น ยาสูบ และผักสวนครัว ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำยังมีจำนวนน้อย ทำให้การบริหารจัดการกลุ่มสามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้ปัญหาของกลุ่มมาจากปริมาณน้ำในลำน้ำมีน้อย หากมีการส่งน้ำสนับสนุนเกษตรกรยีนดีทำการเกษตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

10. ปัญหา

- ปริมาณน้ำในลำน้ำมีน้อย
- พื้นที่รับน้ำอยู่ห่างไกลจากระบบส่งน้ำ
- สภาพคลองตาดคอนกรีตชำรุดเสียหาย ยังไม่ได้รับการซ่อมแซม

การซ่อมแซม

- ท่อส่งน้ำและประตูน้ำ (Gate Valve) ชำรุด เนื่องจาก การก่อสร้างไม่ได้มาตรฐาน (จุดจ่ายน้ำกับระบบไม่สัมพันธ์กันส่งผลให้เปิด-ปิดน้ำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ)

- บ้านพักของพนักงานประจำสถานีไม่มีน้ำใช้ เนื่องจาก พื้นที่อยู่ไกลจากแนวเขตส่งน้ำประปาหมู่บ้าน

- พื้นที่การเกษตรของกลุ่มผู้ใช้ น้ำ ตั้งอยู่ในลำน้ำบึง มี ปัญหาเรื่องน้ำเค็มในช่วงฤดูแล้ง

- จุดรับน้ำในพื้นที่มีน้อย ทำให้เครื่องสูบน้ำทำงานได้ ไม่เต็มประสิทธิภาพ

11. ข้อเสนอแนะ

- ต้องการให้มีการทำคลองไส้ไก่เพิ่มเติม เนื่องจากพื้นที่การเกษตรขยายตัวเพิ่มขึ้น
- ต้องการให้เจ้าหน้าที่เข้ามาซ่อมแซมคลองที่ชำรุด
- ประชาชนต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเรื่องระบบส่งน้ำ เพราะเดือดร้อนมาก (เนื่องจากระบบส่งน้ำที่ ออกแบบไว้ส่งน้ำไปในพื้นที่ที่ไม่ต้องการใช้น้ำ)

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนาบัว ตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

ส่งน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ 1,500 ไร่

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2535

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 55 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ

5. ระบบส่งน้ำ

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำจากแม่น้ำ (ลุ่มน้ำบัง) เข้าสู่ระบบท่อ และปล่อยลงสู่ระบบคลองดาดคอนกรีตเข้าบ่อกัก
- ความยาวท่อส่งน้ำจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อกักน้ำ จำนวน 80 เมตร
- ความยาวคลองดาดคอนกรีต รวม 6,000 เมตร
- บ่อกักน้ำ จำนวน 1 บ่อ

- มีการส่งน้ำผ่านระบบท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู)
  - * เปิดจากท่อส่งน้ำเข้านาและปล่อยให้เข้าที่นา
  - * หากพื้นที่อยู่ไกลจะใช้วิธีการเปิดน้ำผ่านที่นา
- ไม่มีคลองไส้ไก่ ไม่มีท่อส่งน้ำ
- ระบบคลองขาดได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจาก อบต. เป็นระยะทาง 700 เมตร เมื่อปี 2552

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ
- แพ้ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ แต่สภาพภายนอกแพมีสนิมเกาะ
- คลองส่งน้ำใช้การได้ดี ไม่มีปัญหาคลองชำรุด

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการฟื้นฟู เมื่อปี 2551
- การคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 2 ปี และจะดำเนินการคัดเลือกใหม่
- มีการรวมกลุ่มรูปแบบสหกรณ์ร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยมีสมาชิกทั้งสิ้น 104 ราย ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำจำนวน 92 ราย
  - การรวมกลุ่มเป็นรูปแบบสหกรณ์ มีการให้บริการกู้ยืมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งด้านเงินสด และปุ๋ยเพื่อการเกษตร
    - * ยืมเงิน คิดดอกเบี้ย ร้อยละ 9 ต่อปี
    - * ให้ซื้อปุ๋ย โดยคิดเพิ่มกระสอบละ 20 บาท
  - การเก็บค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกแรกเข้า เก็บเป็นหุ้น ๆ ละ 10 บาท ไม่กำหนดจำนวนหุ้น และมีเงินปันผล ร้อยละ 10 บาท
  - กลุ่มได้รับเงินสนับสนุนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการจัดตั้งกลุ่มเริ่มแรกจำนวน 200,000 บาท
  - ปัจจุบันสมาชิกกลุ่มมีเงินกองทุนสะสม 35,000 บาท
  - อัตราค่าไฟสำหรับการสูบน้ำ คิดในอัตราเหมาจ่ายชั่วโมงละ 60 บาท โดยเก็บเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลผลิต

- การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการร่วมประชุมปีละ 2-3 ครั้ง ในช่วงก่อนฤดูเพาะปลูก
- * สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการช่วยขุดลอกคลอง โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. ในเรื่องการทำความสะดวกคล่อง
- * กลุ่มผู้ใช้น้ำได้รับการฟื้นฟู ในรูปแบบกลุ่มพื้นฐานร่วมกับกลุ่มสหกรณ์

- กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ

- * วิธีการขอสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า สมาชิกกลุ่มที่มีความต้องการใช้น้ำจะลงรายชื่อบนกระดานที่บ้านพนักงานประจำสถานี ก่อนล่วงหน้า 1 วัน โดยกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ต้องการ ทั้งนี้การเปิด-ปิดน้ำ พนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะเป็นผู้ควบคุมการปล่อยน้ำให้แก่ผู้ที่ต้องการตามลำดับ โดยจะปล่อยน้ำให้แก่ผู้ที่อยู่ปลายคลองส่งน้ำก่อน
- * การเก็บเงินยังไม่เป็นระบบ ขึ้นอยู่กับอัตราการใช้น้ำ อาจเป็นรายสัปดาห์ รายเดือนก็ได้ เพื่อให้ค่าน้ำเหมาะสมในสัดส่วนที่สูงกว่าความสามารถในการจ่ายของเกษตรกร โดยกรรมการจะเป็นผู้เก็บเงิน และรวบรวมให้ประธานกลุ่มส่งต่อไปยัง อบต. เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้น้ำต่อไป
- * บทลงโทษกรณีเกิดการลักลอบใช้น้ำโดยมิได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทางกลุ่มมีแนวทางดำเนินการดังนี้
  - ครั้งแรก ตักเตือน
  - ครั้งที่สอง งดการจ่ายน้ำให้แก่เกษตรกรรายนั้น เป็นระยะเวลา 1 ปี
- * หากเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกไม่ยอมให้ปล่อยน้ำผ่านที่นาไปยังแปลงถัดไป ทางสมาชิกกลุ่มจะถือว่าไม่ให้ความร่วมมือในการส่งน้ำ และไม่อำนวยความสะดวกแก่เพื่อนสมาชิกที่อยู่ด้านท้าย โดยจะงดการจ่ายน้ำให้แก่เกษตรกรที่มีที่นาอยู่ด้านหน้า

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ตามเป้าหมายแรกก่อนมีการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 3, 5, 6, 14 และ 16 ตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พื้นที่รับประโยชน์ตามแผนการส่งน้ำ จำนวน 1,500 ไร่ ราษฎรจำนวน 76 ครอบครัว

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเกษตร เช่น การทำนา และการปลูกพืชหลังนา เช่น ข้าวโพด ยาสูบ แตงโม และฟักทอง

10. ปัญหา

- เครื่องสูบน้ำมีขนาดเล็ก ส่งผลให้การสูบน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- คลองส่งน้ำยังไม่สามารถส่งน้ำได้ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร
- ในช่วงฤดูแล้งปริมาณน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำบางมีความเค็ม ไม่สามารถนำมาใช้ทำการเกษตร

11. ข้อเสนอแนะ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ แต่ควรสนับสนุนเครื่องสูบน้ำที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เนื่องจากเครื่องสูบน้ำเดิมมีขนาดเล็ก สูบน้ำได้น้อย
- ต้องการให้ทำระบบคลองส่งน้ำเพิ่มเติม เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร
- สมาชิกกลุ่มต้องการให้มีการขยายพื้นที่คลองไส้ไก่ ในระบบท่อส่งน้ำ เนื่องจากจะได้รับน้ำอย่างเต็มที่ ในขณะที่การปล่อยน้ำขณะไหลผ่านที่นาด้านหน้าส่งผลให้ได้รับน้ำไม่เต็มประสิทธิภาพ
- ต้องการได้รับการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรวมในช่วงหลังฤดูทำนา เพื่อเป็นอาชีพเสริม
- ต้องการให้มีนักวิชาการเข้ามาให้ความรู้ด้านการเกษตร
- ต้องการได้เงินกองทุนหมุนเวียนเพิ่มเติม

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านแก่งโพธิ์ ตำบลน้ำก่ำ อำเภอธำตุพนม จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้ น้ำ จำนวน 267 ราย

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2520

โดย กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง

- ขนาดเครื่อง 110 กิโลวัตต์ จำนวน 1 เครื่อง

- อัตราการสูบน้ำ 4,000 แกลลอนต่ออนาที

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ขนาด 3x6 เมตร ได้รับการถ่ายโอน
เมื่อปี 2547

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำเป็นระยะทาง
400 เมตร และมีบ่อบักน้ำ 1 บ่อ

- ระบบส่งน้ำมี 4 สาย

สาย a ความยาว 4,400 เมตร สาย b ความยาว 1,500 เมตร

สาย c ความยาว 2,400 เมตร สาย d ความยาว 2,000 เมตร

- การนำน้ำเข้าแปลงโดยการเปิดฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู)
และมีประตูน้ำ (Gate Valve) จำนวน 2 ตัว

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้ดี ยกเว้นในส่วนของผู้ควบคุมไฟฟ้าที่เป็นสนิม ต้องมีการซ่อมบำรุง
- คลองส่งน้ำบางช่วงเกิดชำรุดเสียหาย เนื่องจากก่อสร้างมาเป็นเวลานาน

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการจัดตั้งมาพร้อมกับการสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า มีสมาชิกจำนวน 267 ราย
- มีการเปลี่ยนรูปการรวมกลุ่มมาเป็น “สหกรณ์ผู้ใช้น้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านแก่งโพธิ์” เมื่อปี 2531 โดยก่อนหน้านี้เป็นเพียงกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการจัดตั้งแบบหลวม ๆ เท่านั้น
- มีการประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำปีละ 3 ครั้ง ในเรื่องการพัฒนาคลองส่งน้ำ (เดือน ม.ค.-มี.ค.) การใช้น้ำ และการสูบน้ำ
- มีการเรียกเก็บค่าสูบน้ำยูนิตละ 80 สตางค์ (60 สตางค์เป็นค่าไฟฟ้า อีก 20 สตางค์เป็นเงินส่วนต่างที่เก็บได้เป็นเงินหมุนเวียนของสหกรณ์ ส่วนหนึ่งเพื่อใช้ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ)
- กรณีที่งบประมาณในการพัฒนาแหล่งน้ำไม่เกิน 2,000 บาท สหกรณ์ผู้ใช้น้ำมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อรองรับการซ่อมแซมพัฒนาคลองส่งน้ำได้ในเบื้องต้น
- อบต. ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมแซมเป็นประจำทุกปี

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น ทำนา ข้าวโพด มะเขือเทศ ข้าวเเม่ (ทำปีละ 1 ครั้ง ใช้เวลา 3 เดือน คือ มี.ค.-พ.ค. ในพื้นที่ 400-500 ไร่)

9. สรุปการใช้ประโยชน์

รูปแบบการใช้ประโยชน์มีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง โดยแต่เดิมกลุ่มผู้ใช้น้ำปลูกข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วฝักยาว ปัจจุบันปลูกข้าวโพด มะเขือเทศ ข้าวเเม่

10. ปัญหา

- ตู้ไฟ ตู้ควบคุมไฟฟ้าเป็นสนิม
- คลองดาดคอนกรีตบางส่วน มีสภาพชำรุดเสียหาย
- ฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ถูกรบกวน
- งบประมาณที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบล

มีไม่เพียงพอกับความต้องการ

11. ข้อเสนอแนะ

-

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านฝั่งแดง ตำบลฝั่งแดง อำเภอธาดูปพนม จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตร

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2534

โดย กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 150 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอน
เมื่อปี 2547

5. ระบบส่งน้ำ

- คลองตาดคอนกรีต ยาว 5,000 เมตร จำนวน 3 สาย
แยกเป็นสายหลัก 1 สาย ความยาว 2,300 เมตร และ
สายซอย 2 สาย ความยาว 1,259 เมตร และ 1,500 เมตร
มีบ่อกัก 1 บ่อ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อกักน้ำ เป็น
ระยะทาง 820 เมตร

- การนำน้ำเข้าแปลงโดยรับน้ำผ่านคลองซอย และ
ดำเนินการเปิด-ปิดฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) เพื่อปล่อย
เข้าสู่แปลงเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

สภาพโดยทั่วไปทั้งแพและเครื่องสูบน้ำยังใช้การได้ดี แต่มีปัญหาเรื่องท่อส่งน้ำ

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- มีกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 6 กลุ่ม ๆ ละ 7-8 คน ที่ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2534 เวลามีปัญหาเรื่องการใช้น้ำกลุ่มผู้ใช้น้ำจะทำเรื่องส่งฝ่ายโยธาของอบต. แล้ว อบต. จะออกไปตรวจสอบ

- ถ้าจะใช้น้ำเมื่อรวมตัวกันได้ประมาณ 4 ท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ก็แจ้งพนักงานประจำสถานีให้เปิดน้ำ จากนั้นพนักงานประจำสถานีจะจดเลขมิเตอร์ โดยเก็บค่าไฟฟ้าในการสูบน้ำชั่วโมงละ 65 บาท

- อบต. ตั้งงบประมาณเพื่อการซ่อมบำรุงแต่ละปีไม่เกิน 200,000 บาท กรณีที่งบประมาณไม่เพียงพอสามารถโอนหมวดค่าใช้จ่ายได้

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์มีการทำนาปี นาปรัง มะเขือเทศ ถั่ว

9. สรุปการใช้ประโยชน์

เครื่องสูบน้ำยังใช้การได้ดี แต่ท่อส่งน้ำมีปัญหาการรั่วซึมเล็กน้อย

10. ปัญหา

- เคยถูกขโมยสายไฟฟ้า ปัจจุบันเปลี่ยนจากทองแดงเป็นอลูมิเนียม
- การปิด-เปิดท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ที่ดำเนินการโดยผู้รับเหมาซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ ไม่มีการแจ้งพนักงานประจำสถานีสูบน้ำทำให้น้ำขึ้นลงเร็ว จึงเกิดปัญหาแพล่ม
- มีปัญหาการลักขโมยน้ำ

11. ข้อเสนอแนะ

การปิด-เปิดท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ควรแจ้งพนักงานประจำสถานีที่อยู่ใต้ประตูระบายน้ำ เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดปัญหาแพล่ม

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหัวดอนน้อย
ตำบลธาตุนม อำเภอนครหลวง จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2526

โดย กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 150 กิโลวัตต์ จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2547

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็นระยะทาง 200 เมตร มีบ่อบัก 1 บ่อ
- คลองส่งน้ำ ความยาวประมาณ 8,000 เมตร จำนวน 3 สาย แยกเป็น คลองสายหลัก 1 สาย ยาว 5,714 เมตร และสายซอย 2 สาย ความยาว 1,050 เมตร และ 1,350 เมตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าใช้การไม่ได้ มาประมาณ 2 ปี เนื่องจาก

* เพื่ผู้พัง

* หม้อแปลงไฟ/เครื่องปั่นไฟใช้การไม่ได้

* คลองส่งน้ำความยาว 8,000 เมตร สามารถส่งน้ำได้บริเวณต้นคลองเพียง 1,000 เมตร ส่วนที่เหลือไม่สามารถส่งน้ำได้เพราะคลองตาดคอนกรีตแตกกร้าว ร้าว ฐานพัง

- ปัจจุบันได้มีการถมบ่อพักน้ำไปแล้ว

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- เดิมที่มีผู้ใช้น้ำ 100 คน มีการเรียกเก็บค่าสูบน้ำยูนิตละ 60 สตางค์ ปัจจุบันไม่มีการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำ และไม่มีพนักงานประจำสถานี

- หลังจากได้รับการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน อบต. ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมแซมจำนวนหลายแสนบาท นอกจากนี้ อบต. ยังได้จัดสรรงบประมาณในการขุดบ่อบาดาล จำนวน 8 บ่อ (แม้จะไม่สามารถส่งน้ำได้ไกลเท่าการสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และเสียค่าไฟฟ้าแพงกว่าการใช้น้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า แต่ช่วยบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรได้ส่วนหนึ่ง) โดยในปี 2552 มีแผนจะขุดบ่อเพิ่ม 3-4 บ่อ ๆ ละ 70,000 บาท พร้อมกันนี้ อบต. ยังได้ขอขบประมาณจากหลายแหล่งเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีน้ำใช้

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น การทำนาปี ปลูกข้าวโพด

9. สรุปการใช้ประโยชน์

ปัจจุบันไม่มีการสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าส่งให้เกษตรกรแล้ว

10. ปัญหา

- มีปัญหาการขโมยน้ำ
- คลองส่งน้ำชำรุดหลังจากใช้งาน 7-8 ปี เนื่องจากผู้รับเหมาบดอัดดินคลองส่งน้ำไม่ได้คุณภาพ
- เคยมีการขอเช่าเครื่องปั้นไฟ/หม้อแปลงไฟในปี 2551 จากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพื่อส่งน้ำให้เกษตรกร แต่เสียค่าใช้จ่ายมากกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ

11. ข้อเสนอแนะ

-

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนาคอย
ตำบลยอดชาติ อำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตร

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2537

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 160 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ขนาด 3x4.5 เมตร

5. ระบบส่งน้ำ

- มีคลองส่งน้ำตาดคอนกรีต 1 สาย ความยาว 2,300 เมตร
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อพักน้ำ เป็นระยะทาง 1,800 เมตร มีบ่อพักน้ำ 1 บ่อ มีประตูน้ำ (Gate Valve) 7 จุด
- การนำน้ำเข้าแปลงโดยรับน้ำผ่านคลองซอย และดำเนินการเปิด-ปิดฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) เพื่อปล่อยน้ำเข้าสู่แปลงเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ได้รับการเปลี่ยนตัวแพมเตอร์ พร้อมเครื่องสูบน้ำใหม่ เมื่อปี 2551 โดยได้งบประมาณสนับสนุนจาก สส. ในพื้นที่
- ท่อต่อจากเครื่องสูบน้ำอยู่ระหว่างการรอเปลี่ยนใหม่ เนื่องจากท่อส่งน้ำเดิม ประสบปัญหาแตกรั่ว
- เครื่องควบคุมระบบไฟฟ้า และระบบคลองตาดคอนกรีต ไม่มีปัญหา

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- ไม่มีกลุ่มผู้ใช้น้ำ มีเพียงผู้ที่ต้องการใช้น้ำ จำนวน 20 คน
- การจัดสรรน้ำ
  - * พนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้จัดคิว และปล่อยน้ำตามลำดับการขอ
  - * ค่าไฟฟ้า คิดอัตราเหมาจ่ายชั่วโมงละ 80 บาท โดยพนักงานประจำสถานีจะเป็นผู้เก็บ และดำเนินการจ่ายให้กับ อบต.
  - * ผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการพัฒนาคลองส่งน้ำ โดย อบต. จะเป็นผู้จ้างช่างให้ผู้ใช้น้ำทราบ
- การขอใช้น้ำ
  - * เกษตรกรจะไปแจ้งความต้องการใช้น้ำกับพนักงานประจำสถานี ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการแจ้งเปิด-ปิดน้ำ ให้แก่ผู้ใช้น้ำ

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น การทำนา ฤดูแล้ง ปลูกข้าวโพด ปลูกมันฝรั่ง

9. สรุปการใช้ประโยชน์

เครื่องสูบน้ำใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ แต่มีปัญหาท่อส่งน้ำแตกรั่ว

10. ปัญหา

- ต่ลิ่งพ้ง เนื่องจกอยู่ใกล้ประตุระบายน้ำบ้านนาขม
- ท่อส่งน้ำรั่ว เนื่องจกชำรุด
- จำนวนผู้ใช้น้ำมีไม่มกส่งผลให้ไม่สนใจในการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำเท่าที่ควร
- พนักงานประจำสถานีอายุ 19 ปี ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ชัดเจน
เนื่องจกได้รับตำแหน่งสืบท่อจกบิดา

11. ข้อเสนอแนะ

-

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านสามแยก ตำบลวังยาง อำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตร

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2534 โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ
สิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 215 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง
- อัตราการสูบน้ำ 5,000 แกลลอนต่อนาที

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ขนาด 3x4.5 เมตร

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อพักน้ำ เป็นระยะทาง 1,000 เมตร
- ระบบส่งน้ำเป็นคลองลาดคอนกรีต จำนวน 2 สาย ความยาวรวม 2,000 เมตร
- นำน้ำเข้าแปลงโดยรับน้ำผ่านคลองซอย และดำเนินการ เปิด-ปิดฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) เพื่อปล่อยเข้าสู่แปลงเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทั้งแพ เครื่องสูบน้ำ และท่อต่อจากเครื่องสูบน้ำ ได้รับการเปลี่ยนทั้งชุดยกเว้นมอเตอร์ที่นำไปพันสายไฟใหม่ เนื่องจากประสบปัญหาแพลမ်ทำให้ระบบต่าง ๆ ใช้การไม่ได้ ซึ่งได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในปี 2549 โดยใช้งบ อบต.

- มีประตูน้ำ (Gate Valve) จำนวน 3 จุด

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำปัจจุบันมีจำนวน 50 คน แต่เป็นการรวมตัวกันในลักษณะของกลุ่มพื้นฐาน
- ค่าไฟฟ้า คิดอัตราเหมาจ่ายชั่วโมงละ 105-110 บาท โดยมีพนักงานประจำสถานีเป็นผู้เก็บและดำเนินการจ่ายให้กับ อบต. ช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยว
- การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำจะดำเนินการผ่าน อบต.
- การขอใช้น้ำ
  - * หากต้องการใช้น้ำจะต้องลงชื่อล่วงหน้าประมาณ 3 วัน กับพนักงานประจำสถานีสูบน้ำ
  - * พนักงานประจำสถานี จะเป็นผู้รับผิดชอบในการแจ้ง และเปิด-ปิดน้ำให้แก่ผู้ใช้น้ำ
- พนักงานประจำสถานีเป็นลูกจ้าง อบจ. ยังไม่ได้โอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของ อบต.

8. พื้นที่รับประโยชน์

พื้นที่รับประโยชน์ จำนวน 1,660 ไร่ โดยกิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น การทำนา ฤดูแล้งปลูกดอกดาวเรือง ถั่วลิสง ข้าวโพด

9. สรุปการใช้ประโยชน์

เครื่องสูบน้ำ คลองส่งน้ำ และท่อส่งน้ำ สามารถใช้งานได้ตามปกติ

10. ปัญหา

คลองส่งน้ำในบางช่วงมีสภาพทรุด

11. ข้อเสนอแนะ

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหัวภูธร ตำบลวังยาง อำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตร

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2523

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง

- ขนาดเครื่อง 150 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

- อัตราการสูบน้ำ 4,000 แกลลอนต่ออนาที

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2545

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็นระยะทาง 100 เมตร

- มีระบบส่งน้ำ จำนวน 3 สาย รวมความยาวคลองลาดคอนกรีต ประมาณ 4,000 เมตร

* สาย MR 1+ 800 เมตร

* สาย MC 1+ 700 เมตร

* สาย ML 0+ 500 เมตร

- นำน้ำเข้าแปลงโดยรับน้ำผ่านคลองซอย และดำเนินการเปิด-ปิดฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) เพื่อปล่อยน้ำเข้าสู่แปลงเกษตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

มีการเปลี่ยนอุปกรณ์ของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าทั้งหมด ตั้งแต่ตัวแพ บีมพ์ ท่อหัวกะโหลก ยกเว้นมอเตอร์ ที่นำไปพันสายไฟใหม่

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- สมาชิกปัจจุบันมีจำนวน 95 คน มีความสามัคคีดี ไม่มีปัญหาการลักขโมยน้ำ
- ค่าไฟฟ้า คิดเป็นยูนิต ๆ ละ 70 สต. โดยมีการจัดสรรเงิน 10 สต. เข้าสหกรณ์กลุ่มผู้ใช้น้ำ (จัดตั้งมาแล้ว 20 ปี) เพื่อนำเงินดังกล่าวมาบำรุงรักษาซ่อมแซมระบบส่งน้ำ ซึ่งในแต่ละปีจะมีเงินส่วนต่างประมาณ 4,000 บาท
- สมาชิกมีการประชุมปีละ 2 ครั้ง
- ส่งคำขอใช้น้ำล่วงหน้า 3 วัน
- อบต. มีการตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำไว้ในบซ่อมแซม โดยในปี 2550 ได้ปรับปรุงแพและเครื่องสูบน้ำพร้อมโครงสร้าง ตลอดจนต่อท่อสูบน้ำ โดยใช้งบประมาณ 1,000,000 บาท

8. พื้นที่รับประโยชน์

- พื้นที่รับประโยชน์ จำนวน 1,150 ไร่
- กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น การทำนาปรัง ถั่วลิสง

9. สรุปการใช้ประโยชน์

เครื่องสูบน้ำ ท่อสูบน้ำและคลองส่งน้ำ สามารถใช้งานได้ตามปกติ

10. ปัญหา

-

11. ข้อเสนอแนะ

-

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองแคน-ยอดขาด ตำบลยอดขาด อำเภอวังยาง จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตร

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2545

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง

- ขนาดเครื่อง 270 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง และ 180 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

* มี 2 เครื่อง เพราะเดิมมีการวางแผนให้เป็นสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่มีเครื่องสูบน้ำ จำนวน 2 เครื่อง มีหัวท่อคู่ แต่มีการส่งมอบให้ อบต. รับผิดชอบก่อน ขณะที่ระบบส่งน้ำดำเนินการแล้วเสร็จเพียงจุดเดียว

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ อยู่ในลำน้ำเก่า 1 แพ (แพลำรองอยู่บนบก 1 แพ)

5. ระบบส่งน้ำ

- มีระบบส่งน้ำจำนวน 3 สาย ส่งน้ำไปบ้านยอดขาด บ้านหนองแคน และบ้านหนองบึง
- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อกักน้ำ เป็นระยะทาง 1,170 เมตร
- คลองตาดคอนกรีต ยาว 2,600 เมตร
- การนำน้ำเข้าแปลงโดยรับน้ำผ่านคลองซอย และดำเนินการเปิด-ปิดท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) เพื่อปล่อยน้ำเข้าสู่แปลงเกษตรและมีประตูน้ำ (Gate Valve หรือ ท่อเขา-ควาย) จำนวน 2 ตัว เพื่อจ่ายน้ำให้เกษตรกรรายที่ไม่มีคลองส่งน้ำผ่าน

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากมี 2 เครื่อง เมื่อเครื่องตัวหนึ่งมีปัญหาสามารถใช้เครื่องที่เป็นตัวสำรองได้ทันที
- เครื่องควบคุมระบบไฟฟ้า แพ้ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำ และท่อต่อจากเครื่องสูบน้ำ ไม่มีปัญหา
- ระบบคลองตาดคอนกรีต ไม่มีปัญหา และอบต. ยังได้เสริมคันจากคลองเดิมให้สูงขึ้น (เพราะคลองต่ำ แต่เครื่องมีกำลังแรง ทำให้สูบน้ำได้ปริมาณมาก)

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- มีกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่เป็นกลุ่มดั้งเดิมที่ได้รับการก่อตั้งเมื่อปี 2545 สมาชิกปัจจุบันมีจำนวน 51 คน
- การจัดสรรน้ำ
  - * จะแบ่งโซนการจ่ายน้ำ และแบ่งตามเวลา
- ค่าไฟฟ้า คิดอัตราเหมาจ่ายชั่วโมงละ 112 บาท
- การมีส่วนร่วมกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - * มีบ้าง แต่ไม่สม่ำเสมอ เช่น การประชุมเมื่อมีปัญหาเฉพาะกิจ
  - * มีการขุดลอกคลอง ทำความสะอาดแนวคลอง โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก อบต. ครั้งละ 3,000 บาท เพื่อเป็นค่าอาหารและน้ำดื่ม

- การขอใช้น้ำ

* เกษตรกรจะไปแจ้งความต้องการการใช้น้ำกับพนักงานประจำสถานี

* พนักงานประจำสถานี เป็นผู้รับผิดชอบในการแจ้ง และเปิด-ปิดน้ำ ให้แก่ผู้ขอใช้น้ำตามลำดับการขอ

- แม้ไม่มีกฎระเบียบ แต่ไม่ประสบปัญหาการแย่งน้ำ ลักษณะโยนน้ำ

- สมาชิกมีความร่วมมือดี มีความสามัคคี มีแนวทางในการปรับปรุงคลองได้ไ้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรอ

ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ

- มีการตั้งงบประมาณของ อบต. ไว้รองรับทุกปี สำหรับการซ่อมแซมระบบส่งน้ำ

8. พื้นที่รับประโยชน์

- พื้นที่รับประโยชน์ จำนวน 2,000 ไร่

- กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ เช่น การทำนา ส่วนฤดูแล้ง
ปลูกมะเขือเทศ ข้าวโพด ถั่วฝักยาว

9. สรุปการใช้ประโยชน์

เครื่องสูบน้ำใช้การได้เต็มประสิทธิภาพ

10. ปัญหา

- ต้องการให้ปรับลดค่าสูบน้ำ (ค่าไฟฟ้า) เนื่องจากมีอัตราแพง เมื่อเทียบกับสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าแห่งอื่น ๆ

- ประสบปัญหาตลิ่งพัง เนื่องจากน้ำในลำน้ำก้าเปลี่ยนทิศทาง

- คลองสายซอยยังไม่ครอบคลุมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

11. ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการเสริมตลิ่งที่พังทลายให้มีความแข็งแรงมากขึ้น

- ต้องการให้ อบต. เข้ามาสนับสนุนการขุดคลองได้ไ้

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านก้านเหลือง ตำบลก้านเหลือง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้น้ำ

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2544

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง

- ขนาดเครื่อง 90 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2547

5. ระบบส่งน้ำ

- ระบบส่งน้ำมีคลองส่งน้ำ 2 สาย ระยะทางประมาณ

2,400 เมตร

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็น
ระยะทาง 400 เมตร

- มีบ่อบัก 1 บ่อ

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าใช้การได้ดี โดยมีการเปลี่ยนสายไฟฟ้าแทนสายที่ฉีกหักขโมยในปี 2550 รวมงบประมาณดำเนินการจำนวน 120,000 บาท

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- มีสมาชิกผู้ใช้น้ำ 5 กลุ่ม รวม 64 คน
- ถ้าต้องการใช้น้ำก็ส่งใบขอน้ำล่วงหน้า 1-2 วัน โดยคิดค่าสูบน้ำชั่วโมงละ 65 บาท และเก็บส่วนต่าง 3 บาท เข้ากลุ่มเพื่อพัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำ ในแต่ละปีได้ส่วนต่างประมาณ 1,000 บาท เพื่อใช้เป็นค่าเบี้ยประชุม ค่าน้ำมัน โดย 3 เดือนจะเก็บค่าน้ำ 1 ครั้ง
- อบต. จัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซม ลอกคลอง ทางป่าในปีที่ผ่านมา จำนวน 12,000 บาท

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ ในพื้นที่ประมาณ 1,100-1,800 ไร่ มีการทำนาปี นาปรัง สวนยางพารา พริก แตง ข้าวโพด บวบ ถั่วฝักยาว

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มประสิทธิภาพ

10. ปัญหา

- คลองส่งน้ำบางช่วงแตก
- งบประมาณที่ได้รับจาก อบต. ไม่ทันกับความต้องการ
- มีการลักขโมยฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) และสายไฟฟ้า

11. ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรต้องการให้ทำคลองไส้ไก่ ขยายเพิ่มอีก 2 กิโลเมตร

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านดอนคราม ตำบลก้านเหลือง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2536

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 100 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ขนาดของแพ 3x4 เมตร ได้รับการ
ถ่ายโอนเมื่อปี 2546

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็น
ระยะทาง 90 เมตร
- ระบบส่งน้ำมีคลองส่งน้ำ 2 สาย ความยาวคลอง
2,100 เมตร
- มีบ่อบักน้ำ 1 บ่อ

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- แพร้วเมื่อปี 2548-2549 ทำให้แพลงม
- ข้อต่อของท่อรั่ว หอยโข่งเสียด
- ตู้คอนโทรลใช้การได้แต่สภาพไม่ค่อยดีนัก โดยมีการซ่อมแซม จนใช้งานได้เมื่อเดือนมิ.ย. 2552
- เครื่องสูบน้ำอยู่ในสภาพใช้การไม่ได้เป็นประจำ

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- กรณีต้องการใช้น้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำ 30-40 คน ส่งใบขออน้ำก็สามารถเปิดน้ำใช้ได้เลย โดยคิดอัตราค่าใช้ไฟฟ้า ชั่วโมงละ 30 บาท ซึ่งผู้ใช้น้ำจะเก็บค่าน้ำกันเองแล้วส่งให้ อบต.
- อบต. จัดสรรงบประมาณในหมวดค่าซ่อมแซมเพื่อเป็นงบสนับสนุนให้ผู้ใช้น้ำในการบำรุงรักษาซ่อมแซม ลอกคลอง ถางป่า และกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งในปีที่ผ่านมาได้มีการซ่อมแซมคลองชำรุด โดยใช้งบประมาณ 20,000-30,000 บาท
- หากมีน้ำทำการเกษตรที่เพียงพอเกษตรกรต้องการทำเกษตรผสมผสาน เพราะรายได้ไม่มีระบบส่งน้ำผ่านพื้นที่ที่มีการขุดบ่อบาดาลเพื่อนำน้ำมาใช้ทำการเกษตร แม้จะต้องเสียค่าใช้ไฟฟ้าแพงกว่าการสูบน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าก็ตาม

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ในเนื้อที่ประมาณ 500 ไร่ โดยการทำนาปี ทำสวนยางพารา ปลูกยาสูบ (พืชหลังนา) พริก

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สถานีและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสูบน้ำใช้การได้ไม่ดีนัก เพราะเครื่องสูบน้ำมีขนาดเล็กแต่ถูกใช้งานตลอดเวลา โดยในปีหนึ่งใช้งานตั้งแต่เดือนพ.ค.-มิ.ค. (วันช่วง 2 เดือน) ซึ่งในแต่ละเดือนมีปัญหาต้องซ่อมแซม 3-4 ครั้ง

10. ปัญหา

- ขาดเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องสูบน้ำ กรณีที่เกิดปัญหาต้องเสียเวลารอนานกว่าจะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาดำเนินการแก้ไขให้
- ผู้ใช้น้ำต้องการจ่ายค่าสูบน้ำเป็นงวด ๆ ขณะที่การไฟฟ้าต้องการให้จ่ายแบบเดือนต่อเดือน
- เครื่องสูบน้ำใช้งานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

- พนักงานประจำสถานีขาดความรู้ในการดูแลรักษา เพราะไม่ได้เป็นบุคลากรที่ถ่ายโอนมาจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน สังเกตได้ว่าในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา ใช้งบซ่อมแซมสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าถึง 760,000 บาท

- คลองส่งน้ำเกิดชำรุดเสียหาย ทำให้น้ำไหลกระจายไปทั่วพื้นที่จนมีการแอบลักน้ำไปใช้
- เกิดการลักขโมยฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ฝาปิดช่องระบายน้ำ

11. ข้อเสนอแนะ

- มีการนำกระสอบหรือดินมาอุดร่องน้ำที่รั่ว
- เปลี่ยนแพและอุปกรณ์ในการสูบน้ำใหม่ทั้งหมด เพื่อให้สามารถสูบน้ำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหมากเฟือง ตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้น้ำ

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2538

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 110 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2547

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อพักน้ำ เป็นระยะทาง 300 เมตร
- ระบบส่งน้ำมีคลองส่งน้ำ 2 สาย ความยาวคลอง 1,900 เมตร มีประตูน้ำ (Gate Valve) 7 จุด
- มีบ่อพักน้ำจำนวน 2 บ่อ ห่างกันประมาณ 500-600 เมตร

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้งานได้ดี โดยมีการเปลี่ยนมอเตอร์ในปี 2551 จากงบ อบต. จำนวน 200,000 บาท ปัจจุบันประสบปัญหาท่อรั่วและอยู่ระหว่างการของบ อบต.

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- ปัจจุบันมีผู้ใช้น้ำจำนวน 100 คน การใช้น้ำต้องแจ้งล่วงหน้าประมาณ 2-3 วัน สาเหตุที่ต้องแจ้งล่วงหน้าเพื่อพนักงานประจำสถานีจะได้มีเวลาเตรียมการว่าเครื่องสูบน้ำพร้อมใช้หรือไม่ โดยคิดอัตราค่าใช้ไฟฟ้า ชั่วโมงละ 72 บาท และเรียกเก็บ 2 ครั้ง ในช่วงการเกี่ยวข้าวนาปีและนาปรัง

- เดิมทีมีกลุ่มผู้ใช้น้ำ ที่ได้รับการจัดตั้งมาพร้อมกับการสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า แต่หลังการถ่ายโอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของ อบต. ในปี 2547 ก็ไม่เคยมีการประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำอีก

- อบต. สนับสนุนค่าไฟฟ้าช่วยเหลือผู้ใช้น้ำปีละ 200,000-300,000 บาท นอกจากนี้ ยังจัดสรรงบประมาณหมวดค่าบำรุงรักษาและซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง เพื่อการลอกคลอง และกิจกรรมอื่น ๆ ของผู้ใช้น้ำ

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ของบ้านหมากเพ็ญ รวมพื้นที่ประมาณ 300 ไร่ โดยการทำนาปี ปลูกยาสูบ ดอกดาวเรือง ข้าวโพด มันฝรั่ง และถั่วลิสง เป็นพืชหลังนา

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สถานีและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสูบน้ำยังคงใช้งานได้ดี

10. ปัญหา

- อบต. ไม่มีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องสูบน้ำ กรณีที่เกิดปัญหาต้องเสียเวลารอนานกว่าจะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาดำเนินการแก้ไข
- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำเดิมไม่มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งพอ เมื่อไม่มีแกนกลางในการประสานการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกก็ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมใด ๆ ให้เกิดความต่อเนื่อง นอกจากการเสียค่าสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนหัวหน้ากลุ่มผู้ใช้น้ำเนื่องจากพบปัญหาการทุจริตในกลุ่มผู้ใช้น้ำ
- ประสบปัญหาที่อรั้ว โดยอยู่ระหว่างการรอบอบต.
- มีปัญหาการลักขโมยน้ำ

11. ข้อเสนอแนะ

- ควรมีแกนกลางในการเรียกประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยเฉพาะให้ อบต. เข้ามามีส่วนฟื้นฟูให้กลุ่มผู้ใช้น้ำเข้มแข็งขึ้น
- การหาตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร
- การทำแพใหม่ให้มีขนาดใหญ่กว่าเดิม โดยทำเรื่องของบจังหวัด เพื่อรองรับการทำงานของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าได้มากขึ้น

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโคกนาดี ตำบลแมคนาท่ม อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

ติดตามเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้น้ำ

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2545

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 150 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

- เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2548

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็นระยะทาง 1,300 เมตร

- ระบบส่งน้ำมีคลองส่งน้ำ 2 สาย ส่งน้ำไปยังหมู่ 6 และ 7 ความยาวคลอง 4,200 เมตร

- เครื่องสูบน้ำสูบน้ำเข้าสู่ระบบท่อและปล่อยลงสู่ระบบคลองลาดคอนกรีต

- การนำน้ำเข้าแปลงโดยใช้ประตูเปิด-ปิดฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู)

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้ดี เพราะมีการเปลี่ยนแพเน็ลจากแพลัมในปี 2551 ใช้งบประมาณ 80,000 บาท จากงบซ่อมแซมของ อบต. เพื่อเปลี่ยนประกันยาง หลังคา สายไฟ และติดตั้งคอมพิวเตอร์ระบบอัตโนมัติ

- การใช้งานเป็นลักษณะแพคคู่ แต่เมื่อประสบปัญหาแพลัมจึงนำมอเตอร์ที่เป็นชุดสำรองมาใส่แทน ส่วนแพลัมที่ยังไม่ได้ซ่อมมอเตอร์ ตู้แผงไฟและเครื่องสูบน้ำ

- มีตาน้ำ 2 จุด คู่กัน

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- มีผู้ใช้น้ำที่รวมตัวกันกลุ่มละ 4-5 คน เพื่อขอให้เปิดน้ำ ซึ่งสามารถเปิดได้ทันทีที่ร้องขอมา โดยจะเรียกเก็บค่าน้ำทันทีที่ใช้น้ำในแต่ละวัน ในอัตราค่าใช้ไฟฟ้าชั่วโมงละ 60 บาท โดยพนักงานประจำสถานีจะทำหน้าที่รวบรวมเงินค่าใช้ไฟฟ้าส่งให้ อบต. ทุกเดือน

- เดิมที่มีกลุ่มผู้ใช้ น้ำ ที่ได้รับการจัดตั้งมาพร้อมกับการสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า โดย อบต. เรียกประชุมปีละ 2 ครั้ง แต่พอประสบปัญหาแพลัมในปี 2551 กิจกรรมของกลุ่มก็ยุติทันที โดยซ่อมแพเน็ลเมื่อเดือนมี.ค. 2552

- อบต. จัดสรรงบประมาณให้ผู้ใช้ น้ำ ในการพัฒนาคูคลองเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงวันละประมาณ 100 บาท ซึ่งในปี 2551 ได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 30,000 บาท ในการถางป่าตามคันคลอง

- อบต. มีความพร้อมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำหากมีการร้องขอ แต่ที่ผ่านมาไม่มีผู้เสนอขอโครงการ

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ เป็นการทำนาปีเป็นหลัก มีการปลูกพืชไร่ พืชสวน ยางพาราเพียงเล็กน้อย รวมพื้นที่ประมาณ 500 ไร่

9. สรุปการใช้ประโยชน์

มีผู้ใช้น้ำประมาณ 80 คน โดยสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสูบน้ำยังคงใช้งานได้ดี

10. ปัญหา

- แพที่จมยังไม่ได้รับการซ่อมแซม
- การเปิด-ปิดน้ำโดยขาดการแจ้งประสานระหว่างพนักงานประจำสถานีแต่ละแห่งส่งผลให้เกิดปัญหาแพล่มเนื่องจากฝั่งที่ตั้งแพอยู่ต่ำ แต่สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าอยู่หลังประตูระบายน้ำ
- ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร ทั้งที่มีการใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำจำนวนมาก
- ประสบปัญหาการลักขโมยสายไฟฟ้า
- อบต. จัดสรรงบประมาณจำนวนมากในการซ่อมบำรุง แต่เกษตรกรใช้ประโยชน์จากน้ำไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร

11. ข้อเสนอแนะ

- ควรติดตามการขึ้นลงของน้ำวันละ 4 ครั้ง
- ควรติดตั้งไฟส่องสว่างอัตโนมัติ เพื่อป้องกันการถูกลักขโมยสายไฟฟ้า
- ควรส่งเสริมอาชีพเสริมให้เกษตรกร เพราะฤดูแล้งเกษตรกรไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ เนื่องจากขาดตลาดรับซื้อผลผลิต

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคำเม็ก-หนองไฮ ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2545

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 180 แรงม้า จำนวน 2 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2546

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็นระยะทาง 2,000 เมตร
- ระบบส่งน้ำมี 5 สาย ความยาวรวม 3,000 เมตร โดยมี การส่งน้ำให้บ้านหนองสังข์ 1 และบ้านคำเม็ก

- ใช้ท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ปิด-เปิด เพื่อบังคับทางน้ำ และมีเกษตรกรที่ลงทุนต่อท่อเองจุดละประมาณ 6,000 บาท โดยการทำเรื่องขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่กับอบต.

- มีประตูน้ำ (Gate Valve) 13 จุด ที่กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานดำเนินการให้ โดยมีวาล์วที่เกษตรกรดำเนินการเองประมาณ 3 จุด และ อบต. จัดสรรงบประมาณให้เกษตรกรที่อยู่ละแวกใกล้เคียงกันอีก 1 จุด

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- มีแพ 2 หลัง ท่อส่งน้ำ 2 ท่อ มีบ่อพักน้ำ 2 บ่อ คูกัน แต่ไม่สามารถนำแพ 2 หลังลงทำงานพร้อมกันได้ เพราะกำลังไฟฟ้าไม่เพียงพอ

- มีการเปลี่ยนพัดลมไดมอดเตอร์ ในปี 2552 โดยใช้งบประมาณของ อบต. จำนวน 10,000 บาท

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการจัดตั้งมาพร้อมกับการสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในปี 2545 และมีกิจกรรมกลุ่มเรื่อยมา ทั้งการประชุมกลุ่ม ชุดลอกคลอง และถางป่า แต่การดำเนินงานของกลุ่มยุติลงมาประมาณ 3 ปี ขณะนี้ อบต. จัดสรรงบประมาณเพื่อจ้างแรงงานพัฒนาคลองส่งน้ำ ปัจจุบันมีผู้ใช้น้ำประมาณ 80 ราย

- เก็บค่าใช้น้ำชั่วโมงละ 85 บาท โดยผู้ใช้น้ำแต่ละรายจ่ายค่าใช้น้ำให้พนักงานประจำสถานี หลังสูบน้ำในแต่ละวัน เมื่อต้องการใช้น้ำผู้ใช้น้ำจะโทรแจ้งพนักงานประจำสถานี เพื่อส่งน้ำตามลำดับที่ขอมา

- ผู้ใช้น้ำยังไม่สามารถรวมตัวกันได้ แต่มีจุดเด่นเรื่องของการลงทุนทำระบบส่งน้ำเข้าพื้นที่ทำกินของตนเอง สังเกตได้จากการลงทุนทำวาล์ว และท่อลอด โดยมีอบต. จัดสรรงบประมาณเป็นค่ากระแสไฟฟ้าเพื่อสมทบให้แก่เกษตรกรปีละประมาณ 100,000 บาท ทั้งนี้ มีการประมาณการค่าใช้จ่ายไฟฟ้าของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ชั่วโมงละ 250 บาท (ขึ้นกับขนาดของเครื่องสูบน้ำ)

- มีการอบรมเรื่องการรักษาแพ ส่งผลให้พนักงานประจำสถานีบ้านหนองสังข์ 1 และบ้านนาทุ่งมั่ง มีความรู้พื้นฐานด้านไฟฟ้า สามารถซ่อมแซมระบบเครื่องสูบน้ำ และอุปกรณ์ในเบื้องต้นได้

- อบต. ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมแซม ชุดลอกคลองส่งน้ำ ถางป่า เป็นประจำทุกปี ปีละประมาณ 12,000 บาท

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ ประมาณ 3,300 ไร่ โดยการทำนาปี ปลูกมะเขือเทศ ข้าวโพด พริก แตง เผือก เป็นพืชหลังนา

9. สรุปการใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์จากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าสามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

10. ปัญหา

- ในบางครั้งเครื่องสูบน้ำมีปัญหาไฟฟ้าตก ไฟวสขาด หลัง 18.00 น. ไปแล้ว
- ผู้ใช้น้ำไม่มีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มมาประมาณ 3 ปี เพราะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำไม่ได้ค่าตอบแทน
- ฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) ถูกขโมย
- คลองส่งน้ำมีปัญหาแตกรั่วประมาณ 20 แห่ง

11. ข้อเสนอแนะ

- กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับไฟฟ้าได้แจ้ง อบต. หรือการไฟฟ้าเข้ามาดำเนินการ
- นำฝาท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) มารักษาไว้เอง
- ต้องการให้ทำระบบส่งน้ำ คลองใส่ไก่/ท่อลอดเพิ่ม

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองหอย ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2545

โดย กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 132 แรงม้า จำนวน 2 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2548

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็นระยะทาง 2,520 เมตร มีบ่อบักน้ำ 2 บ่อ
- ระบบส่งน้ำมี 2 สาย รวมความยาว 3,386 เมตร แยกเป็นสายหลัก ความยาว 2,761 เมตร สายชอย ความยาว 1,625 เมตร โดยในปี 2549 อบต. สนับสนุนงบประมาณในการทำคลองไส้ไก่ความยาวประมาณ 1,000 เมตร
- มีประตูน้ำ (Gate Valve) จำนวน 5 จุด ที่

กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานสร้างขึ้นไว้เดิม และในปี 2552 อบต. สนับสนุนงบประมาณในการทำวาล์วเสริมแยกน้ำให้เกษตรกรอีก 3 จุด

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- มีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจำนวน 3 แพ เครื่องสูบน้ำ 3 เครื่อง (ใช้การได้ 2 เครื่อง) มีท่อส่งน้ำ 2 ท่อ โดยในปี 2548 ได้รับการถ่ายโอนมาในลักษณะแพคเกจ ปัจจุบันแพคเกจใช้การได้ดี ขณะที่แพเก่ามีรอยรั่ว ยางแตก นอกจากนี้ในเดือน เม.ย. 2552 ยังได้รับการสนับสนุนแพใหม่จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยใช้งบประมาณจิกจกจากการทำโครงการส่วนโยธาธิการของ อบต.

- คลองส่งน้ำบางช่วงเกิดชำรุดเสียหาย เนื่องจากก่อสร้างมาเป็นเวลานาน

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- อบต. มีการวางแผนเพื่อกระตุ้นในเรื่องของการพัฒนากลุ่มอาชีพภาคเกษตร และการใช้น้ำของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายพื้นที่สีเขียว โดยให้เกษตรกร 10 ราย ทดสอบปลูกข้าวโพดประมาณ 40-50 ไร่ ในปี 2551 ซึ่งผลการทดสอบปรากฏว่าการปลูกข้าว และวิธีการปลูกไม่ดี ทำให้ไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดย อบต. เสียค่าไฟฟ้าสนับสนุนประมาณ 10,000 บาท ส่วนปี 2552 วางแผนปลูกถั่วลิสงในพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ เนื่องจากมีตลาดส่งสินค้าที่แน่นอน โดยวางแผนการทำงานร่วมกับกลุ่มถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อใช้เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน ในอนาคตต้องการส่งเสริมให้ปลูกดอกทานตะวัน

- อบต. จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำไว้ในงบประมาณ โดยมุ่งเน้นการขุดลอกคูคลองปีละประมาณ 4,000 บาท และมุ่งเน้นค่าใช้ไฟฟ้าเพื่อสนับสนุนการสูบน้ำปีละประมาณ 40,000 บาท

- มีผู้ใช้น้ำ 80 คน คิดค่าสูบน้ำด้วยไฟฟ้าชั่วโมงละ 85 บาท โดยผู้ใช้น้ำส่งใบขอใช้น้ำล่วงหน้า ซึ่งพนักงานประจำสถานีจะส่งน้ำให้ตามใบคิว และเรียกเก็บค่าใช้กระแสไฟฟ้าทุก 6 เดือน

- มีการจัดประชุมผู้ใช้น้ำปีละ 1 ครั้ง ในช่วงการพัฒนาคูคลอง

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ พื้นที่ประมาณ 1,000 ไร่ โดยการทำนาปี ในฤดูแล้งปลูกข้าวโพด

9. สรุปการใช้ประโยชน์

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ

10. ปัญหา

- ในอดีตพนักงานประจำสถานีได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการดูแลรักษาสถานีสูบน้ำเดือนละครั้ง แต่หลังจากการถ่ายโอนมาอยู่กับ อบต. แล้ว ไม่ได้รับการอบรมใด ๆ

- มีปัญหาคันดินบริเวณคลองตาดคอนกรีตพังเป็นช่อง เนื่องจากน้ำล้นคลอง โดยดินบริเวณนี้ชุ่มน้ำได้ไม่นาน

- มีการลักลอบตัดสายไฟฟ้าเมื่อปี 2549 โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณจาก อบต. เพื่อการซ่อมแซมจำนวน

30,000 บาท

- การบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบ

11. ข้อเสนอแนะ

- ควรติดไฟฟ้าส่องสว่างเพื่อป้องกันการลักลอบตัดสายไฟ

- ควรฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นใหม่ เพื่อตรวจสอบจำนวนผู้ใช้น้ำที่มีทั้งหมดว่าปลูกอะไร มีพื้นที่รวมทั้งหมด

เท่าไร

- อบต. มีแผนจะขยายคลองซอยออกไปเพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้อย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนาทุ่งมั่ง ตำบลบ้านแก้ง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2545

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง

- ขนาดเครื่อง 125 แรงม้า จำนวน 1 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2548

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็นระยะทาง 2,800 เมตร

- ระบบส่งน้ำมี 2 สาย รวมความยาว 2,150 เมตร แยกเป็นคลองสาย 10 ความยาว 1,200 เมตร รับน้ำ 100 ลิตรต่อวินาที คลองสาย 05 ความยาว 950 เมตร รับน้ำ 50 ลิตรต่อวินาที

- มีประตูน้ำ (Gate Valve) 10 จุดที่กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานดำเนินการให้ และเกษตรกรดำเนินการเพิ่มเติมประมาณ 3 จุด

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในปัจจุบันใช้การได้ดี เนื่องจากปี 2552 มีการเปลี่ยนแพใหม่ และก่อนหน้านั้นเคยใช้งบประมาณ 80,000 บาท ซ่อมแซมแพส่วนที่รั่วซึม โดยมีการซ่อมแซมหม้อแปลงที่โดนฟ้าผ่าในปี 2551 ใช้งบประมาณ 60,000 บาท

- การออกแบบคลองส่งน้ำเป็นรูปตัวทีที่สามารถส่งน้ำไปได้พร้อมกัน 2 สาย แต่มีปัญหาคลองสาย 05 เป็นคลองเล็ก ทำให้น้ำล้น/น้ำซึมเข้าป่าคลอง เพราะความแรงของน้ำไหลไปได้แรงและเร็วกว่าขนาดคลอง ส่งผลให้ต้องซ่อมคลองทุกปี

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำจำนวน 60 ราย ที่จัดตั้งมาพร้อมกับการสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในปี 2545 แต่ปัจจุบันไม่มีการทำกิจกรรมใดๆ

- เก็บค่าใช้ไฟฟ้าชั่วโมงละ 65 บาท ในทุกสิ้นเดือน โดยมีการกันเงินส่วนต่างประมาณ 2,000 บาท เพื่อสำรองเวลาเปลี่ยนซ่อมแซมอุปกรณ์การใช้น้ำ

- ระยะเวลาที่ใช้เครื่องสูบน้ำปีละประมาณ 9 เดือน ซึ่งจะสังเกตได้ว่าหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว น้ำในแม่น้ำก่ามีปริมาณสูง ทำให้ต้องมีการถอดตัวหนอนออก

- อบต. จัดสรรงบประมาณจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าเพื่อสมทบให้แก่เกษตรกรปีละประมาณ 100,000 บาท

- อบต. ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมแซม ขุดลอกคลองส่งน้ำ ถางป่า เป็นประจำทุกปี ปีละประมาณ 12,000 บาท

- พนักงานประจำสถานีบ้านหนองสังข์ 1 และบ้านนาทุ่งมั่ง มีความรู้พื้นฐานด้านไฟฟ้า สามารถซ่อมแซมระบบเครื่องสูบน้ำ และอุปกรณ์ในเบื้องต้นได้

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ ประมาณ 1,500 ไร่ โดยการทำนาปี และปลูกแตงโม มะเขือเทศ แตงกวาเป็นพืชหลังนา

9. สรุปการใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์จากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าสามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

10. ปัญหา

- คลองตาดคอนกรีตมีสภาพชำรุดเสียหาย เพราะน้ำซึมเข้าป่าคลอง
- มีการลักขโมยสายไฟฟ้าในปี 2550 ใช้งบประมาณดำเนินการซ่อมแซม 40,000 บาท

11. ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการทบทวนประตูระบายน้ำเพื่อให้น้ำไหลได้สะดวกขึ้น
- ควรเปิดท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) พร้อมกันหลาย ๆ จุด เพื่อลดระดับความแรงของกระแสน้ำ
- ควรทำคลองไส้ไก่/ท่อลอดให้เข้าถึงพื้นที่มากขึ้น และทำท่อส่งน้ำเข้านา (หัวหมู) สำหรับเปิด-ปิดน้ำเข้านาเพิ่ม เนื่องจากมีจำนวนไม่เพียงพอ

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองกง ตำบลหนองสังข์ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ติดตามเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2552

1. วัตถุประสงค์

สูบน้ำเพื่อการเกษตรให้ผู้ใช้

2. ปีที่ติดตั้ง

เริ่มก่อสร้างปี 2545

โดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม

3. ลักษณะเครื่องสูบน้ำ

- ประเภทหอยโข่ง
- ขนาดเครื่อง 180 แรงม้า จำนวน 2 เครื่อง

4. อาคารตั้งเครื่องสูบน้ำ

เป็นแพลอยกลางน้ำ ได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี 2546

5. ระบบส่งน้ำ

- ความยาวท่อจากเครื่องสูบน้ำถึงบ่อบักน้ำ เป็นระยะทาง 2,500 เมตร
- ระบบส่งน้ำมี 2 สาย ความยาวรวม 2,000 เมตร
- มีประตูน้ำ (Gate Valve) 20 จุด

6. ผลการศึกษาด้านกายภาพ

- มีแพ 2 หลัง เป็นแพสำรอง 1 หลัง มีท่อส่งน้ำ 2 ท่อ และมีบ่อบัก 2 จุด ห่างกันประมาณ 1 กิโลเมตร

- สภาพโดยทั่วไปของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ายังใช้การได้ดี โดยมีการเปลี่ยนอุปกรณ์ในตู้ควบคุมไฟฟ้า 2 ตู้ ซึ่ง อบต. จำงเจ้าหน้าทีจากอำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร มาแก้ไขให้

- อบต. เสริมท่อลอดฝั่งพื้นที่บริเวณที่นาของเกษตรกร ความยาวประมาณ 194 เมตร ในปี 2551 โดยใช้งบประมาณ 80,000 บาท เพื่อส่งน้ำให้เกษตรกรจำนวน 10 ราย

7. ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการ

- เมื่อมีผู้ที่ประสงค์จะใช้น้ำแจ้งความต้องการเข้ามาก็สามารถสูบน้ำใช้ได้ทันที ไม่ต้องรอคิวโดยมีการเรียกเก็บค่าไฟฟ้าทุก 6 เดือน หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ปัจจุบันมีผู้ใช้น้ำประมาณ 60 คน แต่ไม่ได้ดำเนินการในลักษณะกลุ่มผู้ใช้น้ำแล้วเพราะคณะกรรมการไม่ได้รับค่าตอบแทน

- เดิมเก็บค่าใช้น้ำชั่วโมงละ 85 บาท แต่ในปี 2551 เก็บค่าใช้น้ำเพิ่มขึ้นเป็นชั่วโมงละ 90 บาท

- ผู้ต้องการใช้น้ำประมาณ 20 คน ทำเรื่องขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการสร้างท่อลอด/คลองไส้ไก่

8. พื้นที่รับประโยชน์

กิจกรรมที่ได้ใช้ประโยชน์ โดยการทำนาปี และปลูกดอกดาวเรือง ดาวกระจาย กระดุมทอง ไส้ไก่ ยาสูบ เป็นพืชหลังนา

9. สรุปการใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์จากสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าสามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ และมีชุดสำรองด้วย

10. ปัญหา

- มิเตอร์ไฟฟ้าทำงานโดยที่ไม่ได้เปิดเครื่องสูบน้ำ ทำให้พนักงานประจำสถานีต้องออกค่าใช้จ่ายส่วนต่างดังกล่าว โดยได้แจ้งการไฟฟ้าให้เข้ามาตรวจสอบแล้ว แต่มิเตอร์ก็ยังเดินเหมือนเดิม

- คลองส่งน้ำแตกชำรุด จำนวน 4 แฉก ยาว 8 เมตร
- การบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร

11. ข้อเสนอแนะ

- ต้องการท่อ/วาล์ว ที่สามารถเปิด-ปิด เพื่อเปลี่ยนทิศทางการเดินของน้ำให้ไปตามท่อซ้าย-ขวา
- ต้องการให้มีการลงประชามติร่วมกันในกลุ่มคนที่ใช้น้ำว่าควรตั้งกฎกติกาผู้ใช้น้ำอย่างไร
- ควรทำเรื่องถึงการไฟฟ้า เพื่อแจ้งเปลี่ยนมิเตอร์
- อบต. ควรให้การอบรมความรู้เบื้องต้นแก่พนักงานประจำสถานีในการบำรุงรักษาสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

บทที่ 3

บทสรุป ปัญหา ข้อเสนอแนะ

1. การติดตามผลโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ	ผลการดำเนินงาน
1. พัฒนาหนองบึงขนาดใหญ่ จำนวน 15 แห่ง ซึ่งจะเป็นแก้มลิงสำหรับเก็บกักน้ำจากลำน้ำก่ำที่มีปริมาณมากในช่วงฤดูฝน สำรองไว้ใช้ในฤดูแล้ง	1. ดำเนินการปรับปรุงหนองบึงแล้วเสร็จ 13 แห่ง รวมปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ 11,630,000 ลูกบาศก์เมตร
2. ก่อสร้างประตูระบายน้ำ (ปตร.) 7 แห่ง ได้แก่ ปตร. บ้านหนองบึง ปตร. บ้านนาขาม ปตร.บ้านนาคู่ ปตร. บ้านดัดเต่า และปตร. บ้านนาบัว ปตร. น้ำก่ำ ตอนล่าง และปตร. ห้วยแคน	2. ก่อสร้างแล้วเสร็จและรับมาบำรุงรักษาแล้ว 5 แห่ง ได้แก่ (ปตร. บ้านหนองบึง ปตร. บ้านนาขาม ปตร. บ้านนาคู่ ปตร. บ้านดัดเต่า ปตร. บ้านนาบัว) และ อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง 2 แห่ง ได้แก่ ปตร. น้ำก่ำตอนล่าง และปตร. ห้วยแคน
3. ก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและระบบคลองส่งน้ำ	3. ก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมคลองส่งน้ำแล้วเสร็จ 24 แห่ง - สถานีสูบน้ำจากลำน้ำก่ำ 20 แห่ง - สถานีสูบน้ำจากลำน้ำบัง 4 แห่ง

2. ผลการติดตามการดำเนินงานสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และระบบคลองส่งน้ำ

สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าและระบบคลองส่งน้ำในเขตโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ มีจำนวนทั้งสิ้น 24 สถานี มีรายละเอียดของแต่ละสถานีดังตารางที่ 1 และรายละเอียดของการบริหารจัดการน้ำในแต่ละสถานี ดังตารางที่ 2

จากตารางที่ 1 สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่จัดตั้งตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำ มีรายละเอียดดังนี้

- เครื่องสูบน้ำที่ใช้งานได้ดี (ใช้งานได้เต็มที่โดยไม่ต้องตั้งงบประมาณในการซ่อมบำรุง)

จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ เครื่องสูบน้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโคกนาดี สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหัวภูธร สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านสามแยก สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนาทุ่งมั่ง และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองหอย

- เครื่องสูบน้ำที่ใช้การได้ (ใช้งานได้แต่ต้องมีการตั้งงบประมาณในการซ่อมบำรุง) จำนวน 16 แห่ง ได้แก่ เครื่องสูบน้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองแคน-ยอดขาด สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนาคอย สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคำพิ์ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหมากเฟือง สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านบอน (บ้านจำปา) สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านก้านเหลือง สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านส้มป่อย สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองสังข์ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองสังข์ 2 สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคำเม็ก-หนองไฮ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองกุง สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านฝั่งแดง สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านแก่งโพธิ์ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านนาบัว สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านตองน้อย-โคกหินแฮ่ และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังยาง

- เครื่องสูบน้ำที่ใช้การได้แต่ไม่ดี (ใช้งานได้แต่ไม่เต็มที่และต้องมีการตั้งงบประมาณในการซ่อมบำรุง) จำนวน 1 แห่ง คือ เครื่องสูบน้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านดอนคราม

- เครื่องสูบน้ำที่ใช้การไม่ได้ (ใช้งานไม่ได้เลย) จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ เครื่องสูบน้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหัวดอนน้อย และสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองยอ

จากตารางที่ 2 พบว่าสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าทุกแห่งมีการตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำซึ่งแต่เดิมกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (พพ. เดิม) เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งกลุ่มผู้ใช้น้ำที่สามารถรวมตัวกันได้อย่างเข้มแข็งมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้กรมชลประทานสามารถเข้าดำเนินการฟื้นฟูได้ จำนวน 8 กลุ่ม แยกเป็นกลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำ 3 กลุ่ม (มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ) และกลุ่มพื้นฐาน 5 กลุ่ม (ยังไม่มีกรรมการตั้งคณะกรรมการ แต่เริ่มดำเนินการระดมการกลุ่มเพื่อปรับเป็นกลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำต่อไป) โดยมีกลุ่มผู้ใช้น้ำที่พร้อมรับการฟื้นฟูในระยะต่อไป จำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มผู้ใช้น้ำที่รวมตัวในลักษณะสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำนวน 2 กลุ่ม และกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ยุติกิจกรรมของกลุ่มไปแล้ว ปัจจุบันมีเพียงผู้ใช้น้ำที่รวมตัวกันแบบหลวม ๆ จำนวน 9 กลุ่ม

3. ลักษณะทางกายภาพ

3.1 เครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

เครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของสถานีสูบน้ำทั้ง 24 แห่ง มีขนาดแรงม้าที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นที่ส่งน้ำ โดยเฉลี่ยหนึ่งหมู่บ้านมีเครื่องสูบน้ำ จำนวน 1 เครื่อง แต่มีเพียง 5 หมู่บ้าน ที่มีเครื่องสูบน้ำ จำนวน 2 เครื่อง ปัจจุบันเครื่องสูบน้ำส่วนใหญ่อยู่ในสภาพใช้งานได้ ทั้งนี้หากเครื่องสูบน้ำชำรุด พนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะทำการตรวจสอบและแก้ไขในเบื้องต้น หากไม่สามารถแก้ไขได้จะแจ้งไปยัง อบต. ที่รับผิดชอบ เพื่อจัดตั้งงบประมาณในการซ่อมแซม

เครื่องสูบน้ำมีขนาดแรงม้าตั้งแต่ 75-265 แรงม้า ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่รับประโยชน์ โดยเครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจะตั้งอยู่บนแพลอยน้ำ และสูบน้ำผ่านท่อส่งน้ำไปยังบ่อบักน้ำเพื่อส่งไปตามคลองลาดคอนกรีตเข้าสู่พื้นที่การเกษตร

3.2 แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำ

แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำเป็นแพที่ทำจากวัสดุที่เป็นเหล็กมีทุ่นลอยน้ำอยู่ด้านล่างเพื่อการทรงตัวของแพ พร้อมกับมีลวดสลิงในการยึดแพให้อยู่กับที่ ปัจจุบันพบสภาพแพเป็นสนิม บางจุดเป็นรอยแตก โดยส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนแพใหม่

สภาพแพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำมีสภาพเก่า เป็นสนิม โดยแพส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการซ่อมแซม

3.3 ท่อส่งน้ำ

ท่อส่งน้ำเชื่อมต่อกับเครื่องสูบน้ำเพื่อส่งน้ำไปยังบ่อบำบัดน้ำก่อนเข้าระบบคลองลาดคอนกรีตต่อไป ท่อส่งน้ำที่เชื่อมต่อกับเครื่องสูบน้ำจะมีหลายระดับ โดยจะปรับขึ้น-ลงตามระดับของน้ำในแม่น้ำ เพื่อป้องกันไม่ให้แพลุ่ม ความยาวท่อส่งน้ำโดยเฉลี่ย 500-700 เมตร ท่อส่งน้ำส่วนใหญ่อยู่ในสภาพใช้งานได้ แม้บางสถานีจะมีปัญหาท่อส่งน้ำรั่วซึมบ้าง แต่ยังสามารถใช้งานได้

ท่อส่งน้ำที่ชำรุด เกิดน้ำรั่วซึม ส่งผลให้แรงดันน้ำลดลง

ท่อส่งน้ำที่ได้รับการปรับปรุงใหม่
ส่งผลให้การส่งน้ำมีประสิทธิภาพเต็มที่

3.4 ผู้ควบคุมระบบไฟฟ้า

ผู้ควบคุมระบบไฟฟ้าเพื่อการเปิด-ปิดเครื่องสูบน้ำ ซึ่งมีพนักงานประจำสถานีสูบน้ำเป็นผู้รับผิดชอบดูแลการเปิด-ปิด พร้อมระบบมิเตอร์ ปัจจุบันอยู่ในสภาพเก่าแต่ยังใช้งานได้ มีเพียงบางหมู่บ้านประสบปัญหาผู้ควบคุมระบบไฟฟ้าชำรุดแต่ได้ดำเนินการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ หากผู้ควบคุมระบบไฟฟ้าเกิดปัญหาใช้การไม่ได้ พนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะแจ้งเรื่องไปยัง อบต. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์สูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าจังหวัดนครพนมเข้ามาดำเนินการแก้ไข เนื่องจากผู้ควบคุมระบบไฟฟ้ามีการทำงานที่ซับซ้อน

ผู้ควบคุมระบบไฟฟ้า
ประเภทตั้งพื้นซึ่งเป็นผู้ขนาดใหญ่

เจ้าหน้าที่กำลัง
เปิดสวิทช์ไฟฟ้า
ที่ผู้ควบคุม
ระบบไฟฟ้า
ประเภทติดกับ
เสาไฟฟ้าซึ่งอยู่
ในระดับสูง

3.5 ระบบคลองตาดคอนกรีต

คลองตาดคอนกรีตมีความยาวเฉลี่ย 2,000-3,000 เมตร ทำการรับน้ำจากบ่อพักน้ำ เพื่อส่งต่อไปยังพื้นที่การเกษตร ผ่านท่อส่งน้ำเข้านา (Farm Turn Out) ซึ่งภาษาที่เกษตรกรในพื้นที่เรียกคือ “หัวหมู” โดยจะตั้งกระจายอยู่หลายจุดตามแนวคลองส่งน้ำและพื้นที่รับประโยชน์ เมื่อเกษตรกรต้องการใช้น้ำจะทำการเปิดท่อส่งน้ำเข้านา หรือ “หัวหมู” ให้น้ำเข้าแปลงนา โดยผลจากการติดตามพบว่าเกษตรกรนำน้ำเข้าแปลงนาด้วยวิธีที่แตกต่างกัน เช่น การรับน้ำจากคลองใต้ไถ่ การรับน้ำจากท่อส่งน้ำที่ฝังอยู่ใต้ดิน การรับน้ำด้วยวิธีการปล่อยให้น้ำไหลผ่านจากนาด้านหน้าส่งต่อไปยังด้านท้าย สำหรับสภาพของระบบคลองตาดคอนกรีตในปัจจุบันพบว่าส่วนใหญ่ชำรุด บานกั้นน้ำแตก มีวัชพืชขึ้นปกคลุมบริเวณแนวคลองส่งน้ำ และคลองส่งน้ำเกิดการทรุดตัวในบางช่วง ซึ่งปัญหาดังกล่าวล้วนส่งผลให้ประสิทธิภาพในการส่งน้ำลดลงทั้งสิ้น

การทรุดตัวของดินส่งผลให้ระบบคลองตาดคอนกรีตชำรุด ไม่สามารถส่งน้ำได้

การส่งน้ำผ่านระบบคลองตาดคอนกรีตที่ชำรุดทำให้เกษตรกรใช้ประโยชน์จากน้ำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

3.6 ประตูน้ำ (Gate Valve)

ประตูน้ำ มีลักษณะเป็นหัวจ่ายน้ำ 2 หัว ด้านซ้าย-ขวา มีขนาดหน้ากว้าง 2-4 นิ้ว ขึ้นอยู่กับพื้นที่รับประโยชน์ ด้านบนมีวาล์วหมุนสำหรับควบคุมการเปิด-ปิด โดยเกษตรกรในพื้นที่จะเรียกว่า “คาราบาว” เป็นจุดจ่ายน้ำที่จะตั้งกระจายตามจุดต่าง ๆ เพื่อส่งน้ำให้กับพื้นที่เกษตรที่อยู่ห่างจากแนวคลองตาดคอนกรีต โดยพบประตูน้ำจำนวน 3-4 จุดต่อหมู่บ้าน ซึ่งประตูน้ำจะรับน้ำจากระบบท่อส่งน้ำและปล่อยน้ำเข้าพื้นที่เกษตรโดยตรง ทั้งนี้ผลจากการติดตามพบว่า ประตูน้ำมีปัญหาชำรุด ใช้การไม่ได้ วาล์วหมุนสำหรับควบคุมการเปิด-ปิดหาย ทำให้ใช้การได้ไม่เต็มประสิทธิภาพหรือใช้การไม่ได้เลย

4. ผลการติดตามด้านบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำ

การบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ามี 2 ลักษณะ คือ กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิมที่จัดตั้งขึ้นโดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน (พพ. เดิม) เมื่อติดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการฟื้นฟูโดยกรมชลประทาน ซึ่งมีการบริหารกลุ่มแตกต่างกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิม

เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ดำเนินการจัดตั้งโดยกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งมีการสนับสนุนเงินกองทุนประจำกลุ่ม ทั้งนี้กลุ่มผู้ใช้น้ำมีแนวทางการบริหารจัดการและจัดสรรน้ำตามมติของกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นการรวมกลุ่มตั้งแต่ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ และยังไม่ได้รับการปรับปรุงกลุ่ม โดยเฉลี่ยกลุ่มได้ดำเนินการมาแล้ว 8-9 ปี
2. อัตราการใช้น้ำเหมาะสมคิดเป็นรายชั่วโมงขึ้นอยู่กับมติของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
3. การเก็บค่าสูบน้ำขึ้นอยู่กับมติของกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเก็บหลังฤดูเพาะปลูก โดยพนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะเป็นผู้รวบรวมและนำเงินส่งให้แก่ อบต.
4. การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - เน้นการร่วมประชุมกรณีที่เกิดปัญหา
  - เน้นกิจกรรมชุดลอกคูคลอง ชุดตะกอน ในระบบคลองส่งน้ำ โดยจะดำเนินการก่อนเริ่มฤดูเพาะปลูก
5. บทลงโทษขึ้นอยู่กับมติของกลุ่ม เช่น หากพบการลักน้ำจะยุติการส่งน้ำให้ผู้ที่ละเมิด หรือให้รับผิดชอบเป็นจำนวนเงินที่ใช้น้ำไป
6. ลักษณะการใช้น้ำ
  - สมาชิกที่ต้องการใช้น้ำส่วนใหญ่จะไปลงชื่อขอใช้น้ำกับประธานกลุ่มหรือพนักงานประจำสถานีสูบน้ำ เพื่อจัดรอบเวรการจ่ายน้ำ โดยพนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะดำเนินการเปิด-ปิดน้ำ
  - การได้รับประโยชน์จากน้ำจะเน้นเฉพาะผู้ที่มีพื้นที่อยู่ติดระบบส่งน้ำเท่านั้น พื้นที่ที่ไกลระบบส่งน้ำจะประสบปัญหาการใช้น้ำ เนื่องจากยังไม่มีจัดการการใช้น้ำร่วมกันอย่างเป็นระบบ
7. การเก็บเงิน
  - การเก็บเงินขึ้นอยู่กับมติของกลุ่มว่าจะจ่ายเป็นรายเดือน หรือสิ้นสุดฤดูเพาะปลูก
  - ผู้รับผิดชอบการเก็บค่าสูบน้ำขึ้นอยู่กับมติของกลุ่มว่าจะให้ประธานกลุ่ม หรือพนักงานประจำสถานีสูบน้ำเป็นผู้รวบรวมและนำส่งให้แก่ อบต.

4.2 กลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการฟื้นฟู

เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการฟื้นฟูจากฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก่ำฯ กรมชลประทาน โดยได้ดำเนินการจัดทำแผนฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำ ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ปัจจุบันได้ดำเนินการฟื้นฟูแล้ว 8 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำ (เกิดจากการรวมกลุ่มพื้นฐานหลายกลุ่มที่ผ่านการดำเนินกิจกรรมกลุ่มมาแล้ว 2-3 ปี) จำนวน 3 กลุ่ม และกลุ่มพื้นฐาน จำนวน 5 กลุ่ม ซึ่งกระบวนการฟื้นฟูจะเริ่มจากการส่งเจ้าหน้าที่ภาคสนามเข้าไปสำรวจกลุ่มผู้ใช้น้ำเดิมและสำรวจพื้นที่ใช้ประโยชน์ พร้อมกับทำกิจกรรมมวลชนกับสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำเดิม โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกรมชลประทานและอบต. ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำดังต่อไปนี้

1. เป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการฟื้นฟูจากกรมชลประทาน ตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน
2. มีการสำรวจพื้นที่รับประโยชน์จริง และรวบรวมสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นอย่างเป็นระบบ
3. มีการคัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่ม โดยประธานและกรรมการจะมีวาระคราวละ 2 ปี เพื่อให้มีการคัดเลือกใหม่
4. การเก็บค่าใช้น้ำ
  - สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับอัตราการใช้และค่าธรรมเนียมการเป็นสมาชิกแรกเข้าเพื่อนำมาเป็นเงินกองทุนสำรองของกลุ่ม
  - ค่าใช้น้ำ กลุ่มผู้ใช้น้ำจะดำเนินการจัดเก็บในอัตราเหมาจ่ายคิดเป็นชั่วโมง ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละกลุ่ม
  - การเก็บเงินขึ้นอยู่กับมติของกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยส่วนใหญ่จะเรียกเก็บเงินเมื่อสิ้นสุดฤดูกาลผลิต
5. การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มปีละ 1 ครั้ง
  - สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีส่วนร่วมในการขุดลอกคลอง ทำความสะอาดแนวคลองส่งน้ำ และหากสมาชิกท่านใดไม่สามารถร่วมดำเนินการได้ จะเสียสละเงินเพื่อสมทบทุนค่าน้ำดื่ม ค่าน้ำแข็ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแนวทางของแต่ละกลุ่ม
6. กฎ กติกา ประจำกลุ่มผู้ใช้น้ำ
  - สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีการกำหนด กฎ กติกาการใช้น้ำร่วมกันอย่างเป็นระบบ
  - วิธีการขอใช้น้ำ สมาชิกที่มีความต้องการใช้น้ำ จะมาลงชื่อ เวลา และจำนวนชั่วโมงที่ต้องการกับประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ ล่วงหน้า 1 วัน
  - การจัดเก็บค่าสูบน้ำ พนักงานประจำสถานีสูบน้ำจะเป็นผู้คิดค่าสูบน้ำ โดยรวบรวมจากรายชื่อของสมาชิกที่ขอใช้น้ำ

7. บทลงโทษ

- หากสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำติดค้างค่าสูบน้ำ พนักงานประจำสถานีสูบน้ำ จะไม่เปิดให้ใช้น้ำในครั้งต่อไป

- หากเกิดกรณีการลักน้ำ สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำจะใช้มาตรการลงโทษผ่านความเห็นชอบจากมติของกลุ่ม เช่น ให้ผู้ที่ละเมิดรับผิดชอบค่าสูบน้ำของวันนั้นทั้งหมด โดยผู้ใช้น้ำรายอื่น ๆ ไม่ต้องเสียค่าสูบน้ำ แต่ได้รับน้ำตามปกติ

8. เงินกองทุน

สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำมีเงินกองทุนประจำกลุ่ม ซึ่งเป็นเงินที่ได้รับจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน เพื่อนำมาบริหารจัดการอย่างเต็มประสิทธิภาพ ปัจจุบันสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำได้นำเงินกองทุนมาจัดสรรเพื่อประโยชน์ของกลุ่มเพิ่มขึ้น โดยจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กองทุนปุ๋ย กองทุนเงิน และอื่น ๆ

5. ปัญหา/อุปสรรคที่พบ

5.1 ด้านกายภาพ

- เครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้ามีสภาพเก่า พบปัญหาชำรุดบ่อย
- ท่อส่งน้ำมีการรั่วซึม ส่งผลให้แรงดันน้ำลดลง ไม่สามารถส่งน้ำได้เต็มประสิทธิภาพ
- แพที่ตั้งเครื่องสูบน้ำเก่าและเป็นสนิม ในฤดูน้ำหลากความเขี้ยวของน้ำอาจส่งผลต่อแพ และทำให้เครื่องสูบน้ำเสียหายได้
- ระบบส่งน้ำที่เป็นคลองตาดคอนกรีตชำรุดบานระบายน้ำแตก พบปัญหาดินทรุดตัวส่งผลให้การส่งน้ำไม่ได้ผลเท่าที่ควร
- ท่อส่งน้ำเข้านา “หัวหมู” และประตูน้ำ “คาราบาว” ในส่วนของหัวหมูนวลัวเพื่อเปิด-ปิด ถูกลอดออกไปขาย เนื่องจากเป็นวัสดุที่ทำจากแผ่นเหล็ก

5.2 ด้านการบริหารจัดการ

- กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิมต้องการให้ดำเนินการฟื้นฟูกลุ่มขึ้นมาใหม่ เพื่อให้การจัดสรรน้ำเป็นระบบ เนื่องจากปัจจุบันมีพื้นที่รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจำนวนมาก
- กลุ่มผู้ใช้น้ำขาดเงินทุนสนับสนุนให้การดำเนินงานของกลุ่มมีความเข้มแข็ง
- ประสบปัญหาการลักขโมยน้ำในบางพื้นที่
- สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำบางพื้นที่ต้องการให้ปรับลดอัตราค่าสูบน้ำ เนื่องจากประสบปัญหา ค่าสูบน้ำแพง
- พนักงานประจำสถานีสูบน้ำรุ่นใหม่ขาดความรู้เรื่องการดูแลรักษาอุปกรณ์ของสถานีสูบน้ำ ด้วยไฟฟ้าในเบื้องต้น เนื่องจากได้รับตำแหน่งสืบทอดมาจากบิดา

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ด้านกายภาพ

1. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. และศูนย์สูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้าจังหวัด นครพนม ควรเข้ามาตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องสูบน้ำ ผู้ควบคุมระบบไฟฟ้าเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

2. ควรขยายพื้นที่ทำระบบส่งน้ำเพิ่มเติม ทั้งคลองคาคคองกริต คลองไล่ไก่ และประตูน้ำ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตรมากขึ้น

3. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าดำเนินการซ่อมแซมระบบส่งน้ำที่ชำรุดเสียหาย ให้ใช้ การได้ตามปกติ

6.2 ด้านการบริหารจัดการ

1. กลุ่มผู้ใช้น้ำดั้งเดิมควรได้รับการฟื้นฟูขึ้นใหม่ เพื่อให้การบริหารจัดการการใช้น้ำเป็นระบบ และช่วยลดปัญหาความขัดแย้งจากการใช้น้ำ โดยพบว่ากลุ่มผู้ใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ที่ควรจะได้รับ การฟื้นฟูในระยะต่อไป คือ กลุ่มผู้ใช้น้ำของสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองแคน-ยอดชาด สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านสามแยก สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านคำพิ์ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านก้านเหลือง สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านฝั่งแดง ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มจะเข้มแข็งได้ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

- การเป็นองค์กร ซึ่งจะอยู่ในลักษณะหนึ่งลักษณะใดก็ได้ เช่น เป็นกลุ่มพื้นฐาน กลุ่มบริหารผู้ใช้น้ำ หรือสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ

- การรวบรวมสมาชิกกลุ่มที่ต้องการใช้ประโยชน์จากน้ำ

- การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ กรมชลประทานได้วางแผนการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำให้ครบ 24 สถานี ภายในปี 2555 โดยขณะนี้ดำเนินการไปแล้ว 8 กลุ่ม เนื่องจากกระบวนการฟื้นฟูกลุ่มผู้ใช้น้ำสามารถดำเนินการได้ ปีละไม่เกิน 5 สถานี เพราะประสบปัญหาขาดบุคลากร นอกจากนี้ กระบวนการสร้างกลุ่มต้องใช้ระยะเวลา เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องและยั่งยืน

2. สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำควรได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการกลุ่มต่อไป

3. ควรให้เกษตรกรในพื้นที่ได้อบรมความรู้ด้านการประกอบอาชีพเพิ่มเติม เนื่องจากปัจจุบัน ได้ใช้น้ำในช่วงฤดูแล้ง ทำให้สามารถเพาะปลูกพืชได้หลากหลายชนิดยิ่งขึ้น เกษตรกรจึงต้องการความรู้ เรื่องการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำเกษตรของตนเองได้

4. พนักงานประจำสถานีสูบน้ำทุกคนควรได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องการดูแลรักษาอุปกรณ์ในเบื้องต้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจระบบการทำงานของสถานีสูบน้ำและสามารถซ่อมบำรุงอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายอย่างง่าย ๆ ได้

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นายเฉลิมเกียรติ	แสนวิเศษ	เลขาธิการ กปร.
2. นายสุวัฒน์	เทพอารักษ์	รองเลขาธิการ กปร.
3. นายโกวิทย์	เพ่งวานิชย์	รองเลขาธิการ กปร.
4. นายสายเมือง	วิรัชศิริ	รองเลขาธิการ กปร.
5. ม.ล.จिरพันธุ์	ทวีวงศ์	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการ

ผู้บริหารโครงการ

1. นางสาวรณนา	พาศิริ	ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและติดตามประเมินผล
2. นายชัชชัย	ภูวิชยสัมฤทธิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. นายนรินทร์	กาญจนฤกษ์	ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามประเมินผล

ผู้ทำการติดตาม

1. นายสมศักดิ์	เพิ่มเกษร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการพิเศษ
2. นางสาวกาญจนา	โนรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ
3. นางสาวฉัตรดิน	บุญเกิด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ
4. นายธวัชชัย	ไพโรจน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับปฏิบัติการ
5. นางสาวอรุณญา	นาคพรรณ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
6. นางสาวนพพร	รัตนสมบัติทวี	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
7. นางสาวแสงเพ็ญ	คุณภัทรสกุล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ผู้ประสานงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. นายกิตติชัย	กระต่ายทอง	หัวหน้าโครงการฯ
2. นายเฉลิมชัย	จันทร์วงษา	หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทาน
3. นายภานุพงษ์	วรรณษา	หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 2
4. นายสุโข	ชิงชนะ	หัวหน้าฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3
5. นายทวีสุข	ดวงสา	ผู้รักษาอาคารชลประทาน
6. นายภาค	วงศ์คะชุม	ช่างฝีมือสนามชั้น 2
7. นายสมคิด	คุณหลาย	นายช่างชลประทาน

8. นายเปรมชัย	ปรีแผ้ว	ช่างชลประทาน
9. นายพิศาล	บุญรักษา	ช่างชลประทาน
10. นายอุทัย	นาดี	พนักงานส่งน้ำ
11. นางสาววราภรณ์	ดาบภูเขียว	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
12. นางสาวจุฑาทักษิณี	เทศศรีเมือง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

ผู้จัดพิมพ์รายงาน

1. นางสาวนพพร	รัตนสมบัติทวี	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
เลขที่ 78 ทำเนียบรัฐบาล ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
หมายเลขโทรศัพท์ 0-2280-6193-199 ต่อ 252-255 สายตรง 0-2282-3880
หมายเลขโทรสาร 0-2282-9343

www.rdpb.go.th